СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XIII. Скрентонъ, Па., Четверъ 3-го Серпня, 1905. Число 31. — Vol. XIII. Scranton, Pa., Thursday, August 3, 1905. No. 31

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Серпень.

3	Ч.	Симеона юрод.
4	П.	Маріи Магдалины
5	С.	Теофіля, Трофима
6	Н.	7. по Сош. † Бориса и Глѣба
7	П.	† Успеніе св. Анны
8	В.	Єрмолая, Парасневы
9	С.	Панталеймона вмуч.

— МАЙНЕРЫ вôдъ твердого угля и компаністы лагодять ся до страйку, якій може выбухнути въ Апрѣлю 1906 року. Майнеры вступають громадно до юніи и платять припадаючѣ на нихъ вкладки, а компаністы громадять по магазинахъ угле. Помимо того всего, здае ся, страйку слѣдуючого року не буде.

— ПРОТЯГОМЪ минувшого адміністраційного року 1904—1905 прибуло до Спол. Державъ 1.027.421 еміґрантôвъ, се е больше якъ въ 1894, 1895, 1897 и 1898 разомъ. Зъ Австро Угорщины прибуло 275.693, зъ Италіи 221.479, зъ Росіи 184.897, зъ Англіи 137.057, зъ Скандинавіи 60.625, решта зъ другихъ краѣвъ. Всѣхъ еміґрантôвъ въ протягу послѣдныхъ 86 лѣтъ, се е вôдъ 1820 року, прибуло до Сполученыхъ Державъ 22.932.905.

— СЛАВНЕ весѣле члена Р. Н. Союза. Перше то руске весѣле въ Провиденсъ, Р. Ай. нашого брата й члена Р. Н. Союза, всѣмъ добре знаного Николая Штельмаха. Вôнъ взявъ собѣ за жену также членкиню Р. Н. Союза и щиру Русинку Антонину Жукъ. Спомянута пара робила дуже веселе весѣле, були рôжнй закуски и напитки. Вкôнци молода пара и гостѣ не забули и за рускихъ бурсакôвъ въ Йонкерсъ и зложили офѣру щиро кождый, бо навѣть не казали абы жертвователѣвъ имена були оголошени. Най же Богъ дасть всѣмъ жертводателямъ здоровля за ихъ щирй жертвы а молодôй парѣ щастя на многая и благая лѣта.

Гость.

— ПОТРЕБА 50.000 робôтникôвъ на фармахъ въ ню-йоркскôмъ стейтѣ, що могуть заробити 150 до 250 доларôвъ въ протягу сезону. Такъ пише C. W. Larmon зъ Salem, N. Y., который е головою державного інформаційного бюра утвореного черезъ департаментъ рôльництва. Бракъ робучихъ рукъ е причиною, що декотрй фармеры вовсѣмъ покинули свои фармы а въ Providence, Saratoga County, можна купити землю за 2 доляры акеръ. Въ Delaware County працюе много Полякôвъ по молочарняхъ. Причина обниженя цѣны земли въ ню-йоркскôмъ стейтѣ е те, що теперь наводнюють Арізону, и Колорадо, а фармеры выносять ся на заходъ. Въ протягу послѣдныхъ 10 лѣтъ цѣна земель въ Ню-Йоркскôмъ стейтѣ впала о 168 міліонôвъ долярôвъ.

— СЛѢДУЮЧОГО грудня мае вôдбутись въ Ню-Йорку конференція делегатôвъ зъ всѣхъ Сполученыхъ Державъ въ справѣ еміґраціи. Конференцію сю скликуе Сивикъ Федерейшенъ а цѣлею еѣ спонукати конгресъ до обмеженя еміґраціи.

— БЮРО Працѣ въ Масачусетсъ доносить, що число страйкôвъ въ тôмъ стейтѣ зъ року на рôкъ зменшаесь, и що компаніи и робôтники вказують наклôнъ радше до обопôльного згоды якъ до страйку. Єслибъ такій наклôнъ давъ ся бачити также въ другихъ державахъ, булобъ се немалымъ крокомъ впередъ та заощадженемъ непотрѣбной нужды, втраты здоровля и житя.

— ПÔСЛЯ справозданъ желѣзничихъ компаній число еміґрантôвъ ѣдучихъ на заходъ и полудневый заходъ сего року значно збôльшилось. Лишь до середущихъ стейтôвъ иде зглядно невеличке число еміґрантôвъ, а найбольша часть, розумѣе ся, осѣдае на всходѣ.

— УМЕРЪ въ пятники нагло, якійсь Мадяръ, Габоръ Кертіръ, що працювавъ въ Illinois Steel Co. въ Мілвоки, Віск. Рано жена застала его неживого въ постели.

— АВСТРО-угорскй еміґранты выслали зъ Сполученыхъ Державъ въ протягу 10 лѣтъ (1894—1903) 48 міліонôвъ долярôвъ, зъ чого припадае на угорскихъ еміґрантôвъ 31 міліонôвъ а на австрійскихъ 17. Сума грошей высиланыхъ до краю рôкъ рôчно збôльшаесь. И такъ въ 1894 р. згаданй еміґранты выслали до краю лишь 1.327.620 а въ 1903 ажь 10.556.000. Тутъ не врахованй грошѣ высланй черезъ американьскй банки, черезъ почту або въ готовцѣ. Вся сума грошей высланыхъ 1903 р. до Австро Угорщины еміґрантами зъ рôжныхъ краѣвъ, выносить 32 міліоны долярôвъ. Италійцѣ замешкуючй Спол. Державы высилають до краю рôкъ рôчно около 30 міліонôвъ долярôвъ.

— ВЪ околици Irwin, Manor, Madison и Herminie въ Пенсилвеніи ледви кождый 10 тый майнеръ належить до юніи. Є се ганьба!

— ВЪ околици Вількеберри Па., оденъ фармеръ, щобы охоронити свôй товаръ передъ мухами, помалювавъ конѣ и коровы на зелено, а позаякъ нѣякъ не мôгъ помалювати также и свиней, тому загнавъ ихъ до воды, де они однакъ потопили ся.

— ВЪ Бостонъ, Масс. на Eliot Str. знайдено, дня 26 липня, чоловѣка безъ притомности лежачого на земли; одѣжь его була порвана и закинена на головѣ, лице его представляло страшный видъ. На мѣсце нещастя назбѣгало ся купа людей, прикликано лѣкаря, и по довшôмъ часѣ привернено его до житя при чѣмъ показало ся, що кôсть въ лѣвôй нозѣ есть зломана. Забрано его заразъ до шпиталю, але чи вдасть ся его вылѣчити то не знати. Поліція не може вôдъ него довѣдати ся що за пригода була зъ нимъ; вôнъ мешкавъ пôдъ числомъ 120 Eliot Str.

— РУХЪ страйковый и рускій соймовый клюбъ на Буковинѣ. Супроти заповѣдей страйкôвъ на Буковинѣ, де плата рôльныхъ робôтникôвъ е нужденно мала, розôйшла ся чутка, що властителѣ обшарôвъ въ повѣтѣ кіцманьскôмъ, заставницкôмъ а по части й черновецкôмъ получили ся въ союзъ, который зъ горы выключае всяку інтервенцію правительства, а противъ страйкôвъ буде боронити ся спроваджуванемъ чужихъ робôтникôвъ. Въ имени руского соймового клюбу удали ся послы Пігулякъ, Стоцкій и Василько до головы краевои управы радника Фекета зъ запытанемъ, що е правдою въ тыхъ поголоскахъ, та зъ запытанемъ, якъ правительство задумуе противъ нихъ заховати ся. Послы заявили, що въ разѣ истнованя такои змовы не приймають на себе нѣякои одвѣчальности за те, якъ народъ таке захованe обшарникôвъ прийме, а зробять за все одвѣчальними самыхъ обшарникôвъ, що въ тôмъ разѣ суть провокаторами. Радн. Фекета вôдповѣвъ, що про истнованe подôбнои змовы не знае и що рядъ енергічно буде заходити ся своею інтервенціею платню выровнувати.

— ДНЯ 31-го Юлія вôдбулось посвячене православного Дому для Сиротъ въ присутности 6 священикôвъ и сирійского епископа Рафаила зъ Бруклинъ, Н. Й. Сирôтскій Дôмъ о 8 комнатахъ стоить на 82 акровôй фармѣ около 12 миль вôдъ Карбондейлъ, Па. Фарму ту зъ господарскимъ будынкомъ куплено добровôльными жертвами кôлькохъ людей. До сирôтского дому будуть принимати рускихъ сиротъ безъ рôжницѣ вѣроисповѣданя; доси принято двое дѣтей, котрй находять ся пôдъ опѣкою сирійской монахинѣ, Маріи. Дôмъ сей станувъ головно завдяки заходамъ о. Арсенія зъ Мейфілдъ, Па. Въ будучности на сêй фармѣ мае стануть также дôмъ для старцѣвъ и монастырь.

— ЗЪ Чікага доносять, що одна жѣнка жертвувала потрѣбну суму грошей на взновлене процесу многоженного Ивана Гоха, черезъ що засудъ его на смерть, на двѣ години передъ выконанемъ зôставъ вôдкликаный. Всѣ приготованя до страченя Гоха были вже пороблені, коли прийшовъ розказъ вôдъ губернатора, щобы вымѣръ справедливости вôдложено на чотыри тыжнѣ. Кошта взновленя процесу выносять $1100 и грошѣ тй зложила молода панна Вилсонъ, котра дуже заинтересувала ся судьбою Гоха.

Докладне число жѣнокъ Гоха е незвѣстне, поліція подае на 28. Сѣмъ зъ нихъ походить зъ Чікаго. Гохъ до послѣдной хвилѣ надѣявъ ся що уйде стричка и правдоподôбно сповнять ся його надѣѣ.

— РОЗÔЙШЛА ся вѣсть, що въ найблизшихъ мѣсяцяхъ, або на весну прийде до генерального страйку углекопôвъ. На се вôдповѣдае президентъ юніи майнерôвъ Иванъ Мичель, що слѣдуе: Вѣсть, що углекопы лагодять ся до генерального страйку, если ихъ жаданя не зôстануть сповнені, е ложна. Мы не робимо жадныхъ приготованъ до страйку на весну наближаючого ся року, бо мы думаемо, що въ мирный спосôбъ прийде до порозумѣня. Сполученй майнеры нѣколи еще не зломили угоды, и теперь ѣ не зломлять. Зъ властителями мягкого угля маемо письменный договôръ и пôсля него будемо поступати. Такъ само маемо угоду зъ властителями твердого угля. Обѣ тѣ угоды кôнчать ся 1 цвѣтня 1906 року. Всякй заходы мають лишь те на цѣли, щобы нашу орґанізацію поставити на такôмъ степени, щобысьмо могли вôдновити и еще кориснѣйшу заключити умову зъ властителями копалень угля.

— ЗЪ „ПАТЬОМКИНА“ прибуло 6 морякôвъ до Вѣдня. Є се молодй люде, котрй сильно збудованй, крѣпкй и высокого росту. Надѣють ся повернути до Росіи, коли змѣнять ся обставины.

— ВЪ Кустендіи вôдкрито заговоръ на житє турецкого султана. Въ мешканяхъ тамошныхъ Туркôвъ знайдено много оружія и бомбы а также много компромѣтуючихъ письмъ. Много особъ арештовано.

— ДНЯ 30 липня шалѣла страшна буря зъ громами на Куні Айлендъ. Погода, яка панувала того дня рано, стягнула тутъ десятки тысячь народа. Передъ вечеромъ нагло закрыло ся небо хмарами, пустилася страшна злива и громы. Оденъ грôмъ вдаривъ въ купку людей, котрй купали ся и наслѣдокъ удару бувъ страшный. Пять особъ згинуло на мѣсци, а 28 зôстало пораженыхъ. Всѣхъ ихъ повалилъ грôмъ на землю и позбавивъ притомности. Вôсѣмъ зъ помѣжъ нихъ задля тяжкого пораженя вôдвезено до шпиталю.

— ВЪ околици Ню Йорку и Джерси Сіти, помѣжъ корчами и багнами живъ якійсь чоловѣкъ, голый, который на видъ людей утѣкавъ и крывъ ся помѣжъ корчами. Люди называли его „дикимъ чоловѣкомъ“. Остаточно удало ся полісменови зловити сего „дикого чоловѣка“. Є се чоловѣкъ божевôльный и мае 47 лѣтъ.

— БОЙКОТЪ на американьскй товары черезъ Китайцѣвъ ширить ся по цѣлôмъ краю. Передъ кôлькома днями дôстали телеґрафічне повѣдомлене млины въ Санъ Франсиско, що вже не будуть вôдъ нихъ брати муки. Китайцѣ чують ся ображенй въ своихъ національныхъ почуванахъ, що вступъ имъ до Злученыхъ Державъ замкненый и тому хотять пôмстити ся на американьскихъ купцяхъ.

— ВЪ Мт. Вернонъ Н. Й. 21-лѣтный Италіянецъ Франзъ Пуліо лежить умираючій въ мейскôмъ шпиталю зъ тяжкою раною въ животѣ. Коли на хвильку прийшовъ до притомности, заявивъ, що його пробивъ ножемъ оденъ зъ членôвъ банды „Чорнои руки“ позаякъ вôнъ не хотѣвъ дати имъ грошей. Поліція арештувала пôдозрѣлого чоловѣка.

— ВЪ Амстердамъ Н. Й. дня 27 липня вѣхавъ поспѣшный поѣздъ на гурткôвъ желѣзничихъ робôтникôвъ и пятьохъ зъ нихъ зôстало убитыхъ, а трохъ тяжко покалѣченыхъ. Въ той часъ дувъ сильный вѣтеръ зъ пѣскомъ, такъ що робôтники не завважали наближаючого ся поѣзду.

— ВЪ Йонкерсъ Н. Й. 6-лѣтный хлопчикъ упавъ до воды. Коли се побачивъ его старшій братчикъ, кинувъ ся до воды щобъ його ратувати. Оба не умѣли плавати. Доперва надбѣгли на помôчь люди и обохъ братôвъ вытягнули зъ воды.

— ВЪ Ліберти, Н. Й. на оживленôй улици стрѣливъ зъ револьвера Мекъ Кормѣкъ до дѣвчины Морфі и поцѣливъ еѣ въ самй уста. На улици було много людей, и заки спостерегли ся що ся стало, злочинецъ утѣкъ. Ранену дѣвчину вôдвезено до шпиталя. Лѣкарѣ не мають надѣѣ удержати еѣ при житю. Убійця Мекъ Кормѣкъ на другій день самъ вôддавъ ся въ руки справедливости и заявивъ що дѣвчину ту вôнъ дуже любивъ, але позаякъ она не хотѣла зôстати його жѣнкою, тому постановивъ еѣ убити.

— НЕДАВНО сему померло въ Скрентонѣ, Па. двое людей на затроене крови. Причиною затроеня було те, що попробивали собѣ ноги заржавѣлымъ гвоздемъ. Смерть въ страшныхъ мукахъ наступила въ протягу кôлькохъ днѣвъ.

Памятайте на Рускій Нар. Фондъ въ Америцѣ.

Статуты Рускои Народнои Организаціи и Товариства Рускихъ Патріотôвъ.

1. Щобы злучити усѣхъ Русинôвъ въ Америцѣ до економічнои та просвѣтнои роботы, щобы дойти до тои высоты, поступу и культуры, на якôй стоять другîи народы въ Америцѣ засновують, американьскîи Русины отсю Руску Народну Организацію.

2. На чолѣ организаціи стоить Рускій Народный Комітетъ, зложеный зъ предсѣдателя, касіера и секретара, котрыхъ обовязкомъ є вводити въ житє ухвалы народныхъ вѣчь, заводувати Рускимъ Народнымъ Фондомъ и здавати публично рахунокъ изъ него, якъ и зъ цѣлои роботы, яку до выконаня имъ поручено.

3. У всѣхъ важнѣйшихъ дѣлахъ сей Р. Н. Комітетъ обовязаный засягнути рады шестьохъ радныхъ, котрîи будуть въ тôй цѣли выбранîи разомъ зъ членами Комітету на протягъ одного року на рôчнôмъ, всенароднôмъ вѣчу.

4. Всенародне вѣче мае уск[illegible] силу въ организаціи. Оно выбирае Комітетъ и радныхъ, оно постановляе и змѣняе всякій рѣшеня и ухвалы пôсля свого добромнѣня и вызначае порядокъ усеи народнои роботы.

5. Пôдчасъ коли Р. Н. Комітетъ кермуе цѣлымъ рухомъ загалу Русинôвъ, то въ каждôй мѣсцевости, де жіють нашîи люде з'организують ся мѣсцевîй на роднîи организаціи пôдъ именемъ: Товариство Рускихъ Патріотôвъ.

6. Сîи Т. Р. Патріотôвъ будуть ся складати зъ тыхъ Русинôвъ та Русинокъ, котрîи хотять послужити цѣлымъ серцемъ рускому народови въ Америцѣ.

7. Кождый членъ обовязує ся платити 10 ц. мѣсячно народного податку. Половина зôбраных грошей остає въ мѣсцевôй касѣ, а половину вôдсылае ся до Р. Н. Фонду.

8. Зъ тои половины, котра остане въ мѣсцевôй касѣ, творить ся мѣсцевый народный фондъ, котрый буде служити на заснованє церковъ, читалень, бібліотекъ, мѣсцевыхъ народныхъ домôвъ, школъ для неписьменныхъ, на уряджене вѣчь, на высиланє делеґатôвъ на всенароднîи вѣча и взагалѣ на всѣ тîи народнîи потребы, якîи окажуть ся конечными у данôй мѣсцевости.

9. Кождый членъ Т. Р. П. буде мавъ вôдзнаку товариства, котру обовязаный носити всегда, а особливо въ недѣлѣ и свята та иншîи урочистости.

10. Кождый членъ Т. Р. П. есть обовязаный помочи другому членови въ вышуканю роботы и взагалѣ дати ему пораду, якъ рôдному братови, бо на братерствѣ основує ся вся сила нашои организаціи.

11. Члены Т. Р. П. кромѣ вôдзнаки будуть пôзнавати себе по умовленôмъ гаслѣ, котре буде змѣняти часъ до часу Р. Н. Комітетъ.

12. На мітинґахъ Т. Р. П. можуть находити ся выключно самîи лише члены, а мѣсцевый урядъ є обовязаный кождого разу пытати кождого члена, чи знає гасло, щобы на мітингъ не вôйшовъ жаденъ, котрый до товариства не належить.

13. Кождый членъ Т. Р. П., скоро зôстане принятый, складає передъ урядомъ слѣдующе приреченє: „Я (имя) прирѣкаю торжественно не выявляти нѣкому, хто до Т. Р. П. не належить, анѣ нашого гасла, анѣ нѣчого, о чѣмъ говорить ся на нашихъ мітинґахъ. Заразомъ обѣцюю зъ усеи силы працювати для добра руского народа пôдъ проводомъ Т. Р. П.

14. Лише той може бути принятый до Т. Р. П., за кого заручить двохъ членôвъ, що знають го яко чесного и порядного Русина.

15. Тому, що Т. Р. П. є товариствомъ американьскихъ Русинôвъ, тому до него може належати кождый Русинъ чи Русинка, безъ рôжницѣ партій, безъ взгляду на вѣру и происхожденє. Жѣнки мають рôвнîи права въ товариствѣ зъ мущинами.

16. Урядъ товариства складає ся зъ предсѣдателя, касіера и секретаря и тôлько радныхъ, кôлько окаже ся потреба.

17. Мітинґи вôдбувають ся що мѣсяця, на которыхъ кромѣ зôбрки мѣсячного, будуть ся вести дискусіѣ надъ роботою, яка потрѣбна на плейсѣ.

18. Вôдъ часу до часу, пôсля потребы або розпорядженя Р. Н. Комітету, то Т. Р. П. урядить мѣсцеве вѣче, на котрôмъ буде говорити ся про тîи потребы американьскихъ Русинôвъ, якîи вкаже Р. Н. Комітетъ. Тîи вѣча будуть публичнîи, то значить оно будуть уряджени не лише для членôвъ, але для всѣхъ Русинôвъ, котрîи жіють въ тôй околици.

19. Урядъ Т. Р. П. буде доносити Р. Н. Комітетови, чого жадають тамошнîи Русины и що вважають за потрѣбне для пôднесеня рускои справы въ Америцѣ. Єсли Т. Р. П. схоче мати бесѣдника зъ рамени Р. Н. Комітету, тогды всегда его достане, если вôднесе ся въ тôй справѣ два тыжнѣ наперёдъ и з'обовяже ся прислати грошѣ на оплачене дороги для бесѣдника чи бесѣдникôвъ.

21. Кождого року въ часѣ, котрый означить Р. Н. Комітетъ, вôдбуде ся всенародне вѣче Русинôвъ, на котрôмъ рѣшаючій голосъ будуть мати лише делегаты вôдъ Т. Р. П. Кождый вôддѣлъ Т. Р. П. буде мати 1 голосъ, хотяйбы и найменшій. Вôддѣлы бôльшîи будуть мати стôлько голосôвъ, кôлько разъ мають по 50 членôвъ. Єсли буде бôльше нѣжь 50, н. пр. 51, то вже 2 голосы. Єсли н. пр. буде 351 членôвъ — то такій вôддѣлъ Т. Р. П. буде мавъ 8 голосôвъ. Оденъ делеґатъ може заступати усѣ голосы, хотяй товариство мае право выслати тôлько делеґатôвъ, кôлько мае голосôвъ. — Кожде Т. Р. П. оплачуе само делеґатôвъ зъ мѣсцевои касы.

22. Кождый членъ Т. Р. П. повиненъ старати ся притягнути якь найбôльше число порядныхъ Русинôвъ до орґанізаціѣ. Кождый бизнесменъ, котрый буде належати до Т. Р. П. дôстане грамоту, котру мае держати на вôдповѣднôмъ мѣсци, щобы усѣ знали, що вôнъ памятае за руске дѣло народне.

23. Р. Н. Комітетъ буде надѣляти членôвъ Т. Р. П., котрîи вôдзначуть ся особливымъ патріотизмомъ, вызначною роботою або особливою жертволюбивостію „грамотою заслуги" и специяльными вôдзнаками почетныхъ членôвъ.

24. У всѣхъ дѣлахъ, вôдносячихъ ся до вѣчь прошу вôдносити ся до предсѣдателя Р. Н. Комітету, на адресу: Rev. N. Strutynsky, Box 375, Olyphant, Pa.

Коли посылаете грошѣ, то выписуйте чеки або моніордеры на John Glowa, Excelsior, Pa. а той чекъ або моніордеръ зашлѣть зъ листомъ до секретара Р. Н. К. на адресу: Rev. J. Velyhorsky, 112 Beaver St., New Britain, Conn. Такъ само вô всѣхъ справахъ Т. Р. П. удавайте ся до секретара о. И. Велигорского, котрый буде вѣвъ списъ усѣхъ мѣсцевыхъ товариствъ.

25. Коли посылае ся грошѣ для Р. Н. Фонду, треба писати оттакъ:

До товариства належать отсîи: (списъ именъ) ....
Кождый зъ нихъ заплативъ таку а таку суму ...
Разомъ зôбрано тôлько ....
Зъ того половина ....
Кромѣ того зôбрано добровôльнîи датки:
на хрестинахъ у (имя) зôбравъ (имя) ....;
на весѣлю у (имя) зôбравъ (имя) ....;
на забавѣ товариства (имя) зôбрано ....
Разомъ: ....
Пôдписъ предсѣдателя, касієра и секретара.

Секретарь Р. Н. Комітету оголосить сейчасъ въ часописи всякîи датки, яко потверджене вôдбору грошей.

26. До Т. Р. П. мусить належати кождый Русинъ чи Русинка, котрîи не встыдають ся свого народу, котрîи бажають американьскôй Руси лѣпшои долѣ, котрîи вѣрять у поступъ на основѣ просвѣты и свободы. Се невеликій податокъ 10 центôвъ, але вôнъ зробить тысячѣ для насъ и нашихъ дѣтей. Потребуемо бурсы, дебы учили ся хлопцѣ на будучихъ американьско-рускихъ священикôвъ, потребуемо захоронки для старцѣвъ, калѣкъ и сиротъ, потребуемо нашихъ власныхъ высшихъ школъ, потребуемо дому опѣки надъ еміґрантами, потребуемо порады и помочи на кождôмъ мѣсци — поможѣмъ же собѣ, своимъ дѣтямъ и братамъ. Не пожалуймо маленькои жертвы для Матери-Руси!

Зъ Богомъ впередъ!

Елїзе Реклю.

В Брукселї помер 5 липня с. р. на 75-ім роцї житя славний ґеоґраф і не меньше славний пропаґатор комунїстичного анархізму Елїзе Реклю. Покійний, уроджений 1830 р. в пасторській родинї, скінчивши унїверситет у Берлїнї, за молоду подорожував богато, віддаючи ся студіям ґеоґрафії. Дуже цінним його твором із того часу є книга „La ferre", перекладена на богато европейських язиків.

Коли вибухла революція в Парижі і Париж оголосив ся свобідною комуною (р. 1871) учений Реклю хапае за оруже, щоби в характері простого жовніра бороти ся за свободу і за ліпший суспільний устрій. Військо французької буржуазії втопило комуну в морю крови — і Реклю, якому вдало ся уйти перед смертю, живе кілька літ на чужинї, доки загальна амнестія не позволила йому вернути до вітчини.

Та не на довго. За пропаґанду комунїстичного анархізму мусить уходити перед переслїдуванями правительства, тїкати знов з рідного краю, сим разом до Швайцарії, де стрічаеть ся з Петром Крапоткіном, князем із старинного російського роду, якому також вдало ся щасливо втекти з російської тюрми, куди був попав ся за революційну пропаґанду.

Крапоткін закладае в Женеві 1879 р. анархістичну ґазету „Le Revolte", яку в 1885 р. переносять анархісти до Парижа, в 1887 р. зміняють її назву на „La Revolte", а в 1895 на „Temps Noveaux", під яким іменем виходить вона й доси. В редаґованю тої ґазети брав Елїзе Реклю визначну участь і аж до смерти містив у ній свої статї.

Від 1892 р. був професором ґеоґрафії на унїверситетї в Брукселї, не покидаючи словом і ділом пропаґувати анархізм.

Словом і ділом, бо пок. Реклю старав ся також жити по прінціпам комунїстичного анархізму, о скілько се в теперішнім устрою можливе, виховував у тих прінціпах свої діти, вчачи їх прикладати ті прінціпи в житю. Так пр. його дочки виходили за муж, не беручи анї церковного анї цивільного шлюбу.

Найславнійшим його ґеоґрафічним твором є „Geographie universelle". Перший том того твору вийшов 1875 р., девятнайцятий том 1901 р. В тій працї помагали йому між иньшими Крапоткін і Михайло Драгоманов. У відділї „La Russie d' Europe" (Европейська Росія) належить Драгоманову майже вся статистична, етноґрафічна й полїтична часть.

Завдяки співробітництві Драгоманова в працї Реклю знаходять ся точні і вірні звістки про Україну.

Творів Реклю порозкиданих в анархістичних ґазетах годї вичисляти. Славна є його брошурка „L'anarchie", книжка „L'evolution, la revolution et l' ideal anarchique" брошурка „A mon frere le paysan". В історії анархістичної доктріни він не займае визначного місця за те його анархістична діяльність дуже цінна і робітники анархісти справедливо гордили ся своїм товаришем Реклю, найбільшим ґеоґрафом, перед якого ученістю і чистотою характеру мусїли хилити голови й найзавзятїйші і найпідлїйші противники анархізму.

В особі Реклю зійшов до гробу один із тих немногих еще членів старшого поколїня 19 віку, які свої молоді літа пережили в огні революції і той огонь зберігли в своїм серцї аж до гробу. Реклю був для нас живим доказом, що можна получити працю вченого з працею пропаґатора революційних ідей і тому для робітників-анархістів тим більше болючою втратою являеть ся його смерть.

Та смерть 75-літнього старця, се природна консеквенція людського житя і усякий хто почувае себе революціонером, хто хоче йти в боротьбу, аби здобути хліб і свободу для всіх синів землї, не плакати-ме над могилою Реклю, тільки присягне собі в души подвоїти свої сили, аби вкінці запанував на землї справедливий устрій, в імя якого працював, боров ся і терпів Реклю.

М. Лозинський.

Листъ изъ Старого краю

Вибори до сойму в золочівськім повітї.

По смерти презеса „Кола польского" в віденськім парляментї, Аполїнарія Яворского, який був також „хлопським послом" до сойму з IV курії з золочівського повіту, опорожнив ся мандат до сойму з того повіту. Національно-демократична партія в порозуміню з „Руським клюбом соймовим", задумала була поставити в тім повітї кандидатуру адвоката дра Теофіля Окуневського з Городенки, який послував уже дві каденції до сойму (від 1889 до 1895 і від 1895 до 1901) і одну каденцію до парляменту (від 1897 до 1900).

Але против кандидатури дра Окуневського виступили золочівські і львівські москвофіли, висуваючи від себе кандидатуру москвофіла о. Петровського з Рикова і розводячи за ним аґітацію, в якій звертали ся головно против ненавистних їм „Українців". Та не тілько се, москвофіли, аби переперти свого кандидата, так понизили ся, що на однім вічу ухвалили вислати до польського кандидата дідича Обертиньского депутацію з просьбою, аби зрік ся кандидатури на річ о. Петровського. Так бодай донесло „Діло". Вправдї золочівські москвофіли старали ся спростувати ту звістку о стільки, що та депу-

тація мала тільки „заявити“ Обертинському, що руське селянство не вважає його своїм кандидатом і „завізвати“ його, аби зрік ся кандидатури, але для такої „заяви“ і „завізваня“ не треба-б було аж депутації, — такі річи звичайно робить ся ухваленем відповідної резолюції на зборах і оголошенем її в газетах, — тим більше, що хиба крайний дурак міг повірити, що такої „заяви“ і „завізваня“ Обертинський послухає.

Наслідком москвофільської аґітації др. Окуневський заявив, що кандидувати не може, а в слід за тим „Народний Комітет“ (т. е. головний заряд національно-демократичної партії) оголосив, що при теперішних виборах в золочівськім повіті національно-демократична партія не кладе кандидата і усуває ся від виборчої акції, лишаючи своїм членам виборцям вільну руку.

В кінці надійшов день виборів (10 липня), при яких дідич Обертиньский вістав вибраний послом, діставши 260 голосів, а москвофільський кандидат о. Петровський дістав тільки 81 голосів.

Очевидно, що до такого висліду виборів причинили ся чимало звісні виборчі штучки польсько-шляхотського правительства, але ті вибори сьвідчать також 1) про велику слабість москвофільської партії в повіті, яка хоч не мала ніякого контркандидата з руської сторони, все таки зібрала на свого кандидата лиш таке мале число голосів; 2) про ще більшу слабість національно-демократичної партії в повіті, що видно найліпше з того, що та партія усунула ся від виборчої акції, бо хто має силу, той не лишає поля битви свому противникови; в кінці зі слабости обох названих партій у повіті виходить, що золочівський повіт, хоч чисто руський, іде загалом під лад польсько-шляхотським верховодам і що в тамошного руського населеня національна (руська) і клясова (хлопська) сьвідомість дуже а дуже нужденна, коли хлопска курія, зложена з руських хлопів, вибирає такою більшістю голосів своїм послом польського дідича.

Що так є, а не ліпше, за се нехай ударять ся в груди діячі руських партій, які звичайно забирають ся до хлопа енерґічнійше лиш тоді, коли надходять вибори.

Нові вибори до парляменту з V курії в Станиславівськім і сусідних повітах відбудуть ся незабаром, бо дотеперішний посол з тих повітів, польський дідич др. Ян Валевский зложив мандат, приневолений до того тим, що виявили ся ріжні скандальні інтереси, які він робив на посольстві. Вибори ще не розписані і виборчий рух ще не почав ся.

Велике народне віче відбуло ся д 7 липня в Чернівцях на Буковині. Ми вже писали як то на Буковині розбив ся „Вільнодумний Союз“, зложений з Русинів, Румунів, Німців і Жидів і як через те Румуни знов узяли верх в буковинськім соймі. Отже з огляду на таку важну політичну хвилю руські посли до буковиньского сойму скликали віче, абы сказати народови, куда ідуть і почути його вказівки. Політичний реферат виголосив краєвий віцемаршалок посол др. Стоцкий, реферат про релігійні справи посол Пігуляк, відтак промовляв ще посол Василько й иньші бесідники. Червоною ниткою через усі промови тягла ся величезна льояльність провідників руського народу на Буковині супротив Австрії й династії, а темні селяни, яким здаеть, що вони тому лише й жиють, аби цісарі мали лише над ким панувати, похваляли ту льояльність інтеліґенції оплесками. Зрештою похвалили дотеперішню політику руських послів та ухвалили вислати депутацію до цісаря з просьбою, аби він не позволив кривдити православних Русинів на церковнім поли православною румунською консисторією.

Коломийські Русини, що належать до руського „Педаґоґічного Товариства“ задумали заложити в Коломиї приватну мужеську учительську семінарію, аби виховувати в ній народніх учителів-Русинів, яких із публичних семінарій завдяки кольонізаційній системі в наших школах виходить що раз меньше. Загал Русинів віднїс ся симпатично до сеї акції, показуючи свою симпатію численними грошевими датками, так що семінарія буде може ще отворена в осени сего року.

15. липня 1905. М. Л.

Дописи.

Зъ Лемковщины.

У нас часы до теперь, дяковати Богу, ще не змѣнили ся, уроды красні, тôлько 3 разы злива була, що богато шкоды наробило черезъ тй панны, що дѣти псують. Чи то замужна (а має мужа въ Америцѣ) або и незамужна, то она собѣ легковажить переступити заповѣдь Божу а опôсля попросту псують дѣтей, або глядае способу зъ початку зôпсути, або при кôнци, якъ ѣй дѣдько ганьбу принесе, котру ѣй вкравъ перше. А теперь ганьбу несе назадъ за то, абы скорыставъ на люцкôй душѣ, бо така безбожниця дитину не дасть окрестити, але удушуе еѣ и ховае денебудь въ землю або кидае у воду, що пôзнѣйше вынаходить ся. Такъ Богъ карае цѣлый свѣтъ за люцкі грѣхи. Отъ и теперь передъ Яномъ въ четверъ 23 Юнія руского, заразъ пополудни выйшла хмара вôдъ западу, якъ бы вôдъ Ґрибова, горами ажъ до Змигорода; всѣ села страшно потерпѣли черезъ ґрадобите: Мацина, Петружне, Вапенне, Роздѣле а дальше горы и Перегримка и Samoklaski, то такъ стяло на нѣщо, одно стебло збôжа поламане, поторгане и на четверо. А вôдъ Перегримки знову на полудне села на горахъ такъ само вôдъ тои хмары потерпѣли. Боже оборони бôльше вôдъ такои повѣни.

Въ селѣ Шарахъ коло Горлиць здарилось нещасте, сынъ своему вôтцю вôдтявѣ голову и утѣкъ до лѣса, але его зловили, кажуть, що збожеволѣвъ.

Хороба на псы такъ звана скаженина, такъ много розширилась, що майже всюды по селахъ запанувала тутъ коло насъ. А псы майже всѣ пострѣляні.

Въ мѣстѣ Горлицяхъ заразивъ ся чоловѣкъ скажениною и взяли его на полiцію пôдъ варту.

Теперь дяковати Богу добрі часы на тыхъ людей, що зарôбкують, одні гандлюють живымъ товаромъ — худобою, и добре имъ иде; оденъ заробить 5 або 6 коронъ на худобѣ, а другій 20—30 кор.; досыть що гандель на худобу рогату не зле иде. Треті идуть зъ косами на паньскі ланы. По дворахъ и по господаряхъ двѣ короны на день заробляють, окопувальницѣ до буракôвъ и грабальники до сѣна заробляють по 1 к. на день, иншi товчуть камѣнє на гостинци и також цѣкаві хлопцѣ зарабляють по двѣ кор. на день.

Зачинають ся вже и жнива жита, бо хоть ще не добре пристигло, то починають жати, бо боять ся, абы не прийшовъ градъ и на пни не змолотивъ, якъ то по иншихъ селахъ поробило.

Роздѣле, дня 10. липня 1905.

А Пыжъ.

З Нортгемптон, Па.

Видно що наші руско-українські робітники в Америці, починають на добре дбати о просьвіту. Доводу далеко шукати не треба, тільки потребуємо заглянути в нашу ґазету „Свободу“ а переконаємо ся, що так єсть.

В однім місци читаємо, що там завели школу для дітей або старших, в другім, що заложили читальню, а вже майже нема числа, де би не було оголошено, що там або там при якій будь нагоді, зібрано який цент на Руску Бурсу. Чиж то не доказ? Так! доказ, тілько що то всьо поступає раковим ходом.

Коли бисьмо порівняли ті датки з руским народом, що замешкує Америку, то ті датки остануть такі незначні, якби зерно маку кинув межи бушель пшениці.

Тому рік основано Руску Бурсу при помочи добрих людий а властиво кількох сьвящеників народолюбців, котрі дбають о свою народність, о свою руску мову та просьвіту, де вже сего року поберало науку десять хлопців, синів робітників.

Наколи-би так всі Русини взагалі зрозуміли ту вагу просьвіти і поступу, а причинили ся до того малими датками, то певно не десять а тисячку хлопців можнаб в Бурсї примістити.

Не в одного робітника Русина ховає ся такий гарний синок, а такий цікавий та розумний, що тілько пускай до науки, а ту біда, бо кромі него єсть ще більше дітий, котрих треба годувати і з'одягати; а отець тим своїм денним зарібком мусить прокормити себе і свою рідню, та ще що заощадити на свою неміч, отже не може такого синка післати в школу, бо не має на стілько, щоби міг оплатити. Вже би він то зробив і посилав, коби так бодай за малою оплатою, але в Америці всьо дорого коштує; і так здібна та цікава дитина замарнує ся, а як підросте, то дістає по вітцю спадщину „пік“ і „шуфлю“.

Такі бурси як ся, що єсть в Йонкерс, суть жерелами де можна черпати науку за дуже малою оплатою, тілько треба з того користати а при тім також памятати, що нїщо готове з неба не падає, та що і така бурса за гроші отримує ся.

Ми Русини дуже байдужні, нам все до всього треба принуки, бо ми еще в краю з тим зжили ся.

Кромі байдужности, маємо еще оден наліг: піяньство, котре винеслисьмо з рідного краю, одідичене по наших предках, а наших предків довела до того галицка шляхта. Та шляхта по скасованю панщизняного нагая, не старала ся того свого кормителя робітника просьвіщати, тілько розпоювала его, тримала в темноті, щоби мож було легче над ним панувати. Оден ляшок наперед другого почали ставляти фабрики, тілько не такі, які суть в Америці, з котрих жиють робітники а такі, котрі мали поробити господарів жебраками. Ті фабрики поназивали „ґуральнями“ і при помочи виробу ґуральняного, поробили з наших предків жебраків, пролетарів.

Ми бідні рускі пролетарі, остали ся без кута, без кусника хліба; а щоби вріднім краю не гинути тифом голодовим, почали шукати зарібку за морем.

Добре то кажуть: чужа кривда не гріє нікого, так стало ся галицким ляшкам. Маючи темного та таного робітника, гадали, що то жерело невичерпане; почали гуляти та грати в карти, тай прогайнували свої маєтки легкомисленно, через що поробили ся такими жебраками, якими поробили наших предків. За то тепер на їх колишнім паньстві засїв рудий Поляк, пан Мойше.

По добровільній ліцітації ґрунтовій, колишний вельможний пан, дістав посаду в банку за касієра; но і там довго не попасав; яка була готівочка стягнена з хлопа екзекутором за податки, стиснув до кишені і шуснув в Америку, де став за льокая або послугача в готели. І так зійшля ся два жебраки на вільній земли американьскій, тілько з тою ріжницею, що колишний жебрак пролетар починає панувати та просьвіщати ся, а пан дідич гуляка, марнотравець, котрий перше і стебелинки не підійняв, мусить услугувати тому свому жебракови пролетарови, коли зайде випити шклянку пива.

Тілько то одна біда наша, що ми за часто заглядаємо до тих сальонів а кождого разу необійде ся за одною або двома шклянками пива. Коби ми так по мірі уживали того трунку, а при тім памятали на просьвіту та бодай сотий цент від пятаки відложили на цїль наукову, то певно малибисьмо не одну руску бурсу а десять, по ріжних стейтах Америки.

„Тогди Русин в Америці
в гаразді би жив,
коби тілько більше видів, за те менше пив“.

Суть, можна сказати, одиниці, що починають так робити, та час від час у яку таку лепту докинуть на науку кажучи: „коли стало на юшку, то най стане і на петрушку“, але то всьо мало і поволи поступає.

От в неділю 16-го липня с. р. були хрестини в Ілька Цимбаліста в Нортгемптон, де зібрав Іван Харкавий на Руску Бурсу в Йонкерс $6.60. Зложили слідуючі особи:

Петро Петровский $2.00; Теодор Сичок 50 ц.; Амврозій Гошко 30 ц.; по 25 ц.: Іван Харкавий, Теодор Маґерка, Ілько Цимбаліста, Николай Штурма, Павло Сторожишин, Юліян Витушиньский, Йосиф Резнер, Ілько Синчишин, Николай Ґіль, Тимко Мілїщук; по 15 ц.: Яков Кравчук і Кость Назар.

Так само в суботу дня 22-го липня с. р. на хрестинах в Омрод, Па., в Івана Онушка, зложили гості та куми на руки о. Дмитрова $4.00.

О. Н. Дмитров $1.00; по 50 ц. зложили: Федор Гаргай, Іван Онушко, Федьо Артим; по 25 ц.: Ясько Недзельский, Данько Бабяк, Теодор Васер, Іван Воротина, Андро Крупа і Онуфер Єдинак.

Сусїд.

З Винипеґ, Канада.

Цікава і сумна річ лучилась в церкві Василіянів підчас літургії. Колись перший парафіянин тоїж церкви винаймив в о. Гури лавку, розуміє ся передну. По часї погнївали ся з о. Гурою за теє, що не був за тим, щоб віддати громадскі лоти і церков Василіянам. З такоїж пригоди о. Гура винаймив другому лавку, і так то колотило ся — аж в неділю прийшло до приключки. Перший стоячи коло лавки, мабуть кипіло в нім, і далї до тогож витягати з лавки. Тойже хотів показати хоробрість (і таки міцнїйший), зачала ся комедія і крики підчас церемонії. Перший тягне, другий не дає ся; перший з лавки, другий з церкви. Ти ту не належиш до сеї церкви! — А ти як сьмієш в мою лавку сїдати?! і т. д. Сьвященик настрашив ся, руки трясуть ся (Гури не було), мабуть ще такого в житю не бачив. З того всего вийшло, що перший другому подер штани і ковт. (Мабуть і без штурханців не обійшлось). Завізваний детектив зараз прийшов і зробив з тим порядок. Досить того, що та неділя буде тямуща кождому, котрий тое бачив.

В Канаді зчаста дощі перепадають. В Манітобі пшениці попідмакали місцями. В инших провінціях дуже файні збіжа. Роботи сего року досить, богато людей робить — але і богато без роботи. Сьвіжих імміґрантів наїхало з ріжних країв. Двіста Буковинців поїхало до Бритиш Коломбії, а звідтам декотрі приїхали треном, а декотрі вже місяць ідуть піхотов. Так аґенти зарабляють гроші: посилає людий, а там роботи дасть Бог.

В Винипеґу з дня 19 на 20-го в ночи лютувала страшна буря з громами і блискавицями. В мури бувшої Оверал Фекторі, котра в зимі згоріла, ударив грім (не знати, чи грім чи буря завалила, твердили, що грім) і розвалив три стіні, лише передна остала. Близькі два доми поломало, двох людий убило на смерть а двох тяжко покалічило. Дві сестри ідучи з балю, хоронили ся від дощу під одним з домів. Не тревало пару мінут як мур впав і забило сестер на місци.

О. Січиньский, синодальний піп, будує церков, вже четверта з ряду, а все екстра. П. Ґеник від'їхав до краю для відзисканя сил. Кружок роз'їхав ся в роботу і таки троха попукав... Головою читальні тепер Т. Стефаник.

Радикал.

Зъ Jersey City, N. J.

Шпачку, де ты?

Де обертае ся Е. Шпакъ? Не той пташокъ шпакъ, що мае крильцѣ, але той славный предсѣдатель Джерси-ситскои парафіи, що то просивъ о. Обушкевича въ гостину до Джерси-ситскои парафіи, той що побуривъ и розбивъ нашу парафію. Нациганивъ велику купу грошей вôдъ нашихъ людей, и то щасте, що вôдъ такихъ, котрі помагали ему робити заколотъ въ нашôй громадѣ. Дня 25. мая смикнувъ, фуркнувъ, хиба Богъ святый знае куда... Память лишивъ по собѣ въ громадѣ, що за его поводомъ наша церковь на упадку, проклоны, бôйка, процесы, а его колеґи ходять, допитують, шукають шпачка, ломлять руки, що ихъ кишенѣ обголивъ шпачокъ... Ой людоньки, стережѣть ся такого шпака.

Шпачку, де ты? — покажи ся.

Парафіянинъ.

„SVOBODA“
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

UNION LABEL 28

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ.

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Замѣтки.

Въ нынѣшнôмъ числѣ „Свободы“ оголошенй услôвя, якй вымагають ся до принятя въ Руску Бурсу въ Йонкерсъ, Н. Й. Мѣжь инчимъ читаемо, що однимъ зъ услôвій е, щобы кандидатъ не мавъ бôльше якъ 13 и не менче якъ 10 лѣтъ житя. Таке поставлене справы, думаемо, зовсѣмъ хибне. Хлопцѣ въ вѣцѣ 10 до 13 лѣтъ ходять еще до низшихъ школъ, а такй школы е въ кождôмъ мѣсточку и трудно вымагати, щобы родичѣ навить тй, що хотять своимъ сынамъ дати высше образоване, посилали ихъ вже до низшихъ школъ ажь до Йонкерсъ, вмѣсто на своимъ власнôмъ плейзѣ, бо се коштуе немалй грошѣ. Намъ выдае ся, що цѣлею Бурсы повинно бути власне помочи ученикамъ, що покôнчили вже низшй школы и хотять ити высше, до high school, а се дѣесь доперва по скôнченю 13-ого або 14-ого року. Тому, думаемо, зовсѣмъ не завадить, если Руска Бурса буде принимати не лишь хлопцѣвъ вôдъ 10—13 року, але и старшихъ; адже и въ краевыхъ бурсахъ е хлопцѣ рôжного вѣку, кромѣ сего старшй хлопцѣ могуть помагати въ науцѣ молодшимъ и помагати настоятелеви въ неоднôй справѣ.

—

Крокомъ впередъ треба назвати поставлене осôбного чоловѣка якъ директора Бурсы и систематичну науку руского письма, исторіи, спѣву церковного та свѣтского. Чоловѣкъ маючій ще друге заняте, пр. священикъ, зъ природы рѣчи не може занятись справою Бурсы такъ якъ бы сего вымагала потреба, (бодай не всегда,) а безъ систематичнои домашнои науки згаданыхъ предметôвъ, Бурса ледви чи моглабъ сповняти свою задачу.

—

Словомъ, справа Бурсы стоить на добрôй дорозѣ, ходить теперь лише о заинтересоване и поперте зô стороны загалу. Розбудити інтересъ, до Бурсы, сеи одинокои нашои загальноамериканьскои выховавчои институціи, повиннй передовсѣмъ тростісы Бурсы и Бурсовый Комітетъ, до котрого входить и кôлькохъ Русинôвъ угорскихъ, а въ дальшôмъ рядѣ такожь Народный Комітетъ и всякій свѣдомый Русинъ. О скôлько котрй зъ тихъ чинникôвъ сповнять свою задачу, покаже будучнôсть; на разѣ-жь се бôльше якъ певне, що при щирôй працѣ усѣхъ, Бурса не лише покрила бы свои розходы и выплатила дôмъ, але на слѣдуючій рôкъ можнабъ отворити ще одну або двѣ Бурсы въ иншихъ сторонахъ Америки, примѣромъ, въ середущôй Пенсилвеніи и другу въ околици Питсбурга.

КОНКУРСЪ.

За Божою помочію начинаемъ другій рôкъ истнованя Першои Рускои Бурсы въ Америцѣ, задачею котрои есть выховати людей, що будуть вождами руского народа на новôй земли въ борбѣ до лучшои будучности.

До Бурсы тои буде приниматись хлопцѣвъ вôдъ 10 до 13 лѣтъ,*) а подане о приняте можна внести найпôзнѣйше до 10 вересня 1905 р. на руки Rev. Paul Tymkevich, 69 Linden Str., Yonkers, N. Y.

Кождый хлопець принятый до Бурсы мае привести зъ собою 4 пары бѣлизны, 2 убраня, 6 паръ шкарпитокъ и 12 хустинокъ.

Цѣна за удержане на одень мѣсяць установлена на $10, бѣднѣйшй однако, котрй не можуть тôлько платити, мають право тожь подаватись, а за нихъ буде въ части платити Народный Комітетъ.

Въ тôмъ роцѣ Бурсою буде управляти осôбный директоръ, котрого задачею буде наглядати бурсакôвъ такъ въ науцѣ, якъ и за наукою. Длятого пôсля науки въ англійскôй школѣ будуть учитись рускои мовы, рускои исторіи, стилістики, церковного и свѣтского спѣву, религіи, якъ такожь всѣлякихъ домашныхъ забавъ.

Безперечно въ сѣмъ роцѣ Руска Бурса въ Йонкерсъ буде ще высше стояти якъ се було минувшого року. Поминувши се, що товариство приняло на сей рôкъ директора, Руска Бурса вже набрала значѣня помѣжь рускимъ народомъ въ Америцѣ и певна рѣчь, що все ширшй и ширшй круги будуть нею заниматись и пѣклуватись.

Задача суспôльности ясна: пôдперти сю нашу многонадѣйну институцію, а особливо матеріяльною помочею причинитись до дальшого еи розвою на славу усеи Руси.

Тожь зъ надѣею на могучій розвôй просвѣты въ рускôмъ народнôмъ дусѣ нашои пôдрастаючои молодѣжи смѣло впередъ! Най колись нашй дѣти передъ Богомъ и людьми засвѣдчать, що мы знали, якъ причинюватись до поступу нашого бѣдного руско-американьского люду!

Йонкерсъ, Н. Й. 1 серпня 1905 р.

о. Павло Тимкевичъ
Настоятель Бурсы.

*) Хлопцѣ, котрй були въ першôмъ роцѣ въ Бурсѣ мусять также подаватись о приняте и можуть бути принятй хотяй бы ихъ вѣкъ перевысшавъ 13 лѣтъ.

Примѣрна молодѣжь.

Борба о кавалокъ насущного хлѣба загнала мене на малу мѣсцевôсть коло Пітсбурґа. Якъ Русина, мене дуже интересуе всякій рухъ межи нашими Русинами въ Америцѣ, чи старають ся они жити инакше, красше якъ въ старôмъ краю чи нѣ. Тожь заглядаю часто до нашихъ церквей и парохій поблизькихъ. Вычитавши въ нашôй „Свободѣ“, що дня 8-го липня вôдбуде ся въ Пітсбурґу вечерокъ зъ аматорскимъ представленемъ, я поѣхавъ тамъ згаданого дня. Якась сила тягнула мене тамъ тымъ бôльше, що я вже бувъ разъ на ихъ вечерку въ самъ день Рôздва. Вечерокъ тодѣ выпавъ имъ добре, але ѣдучи бувъ я цѣкавый, чи другій выпаде имъ лѣпше, бо по тôмъ можна пôзнати, чи тй люде справдѣ вôддають ся науцѣ. чи лишь роблять вечерки для того, щобы показати ся передъ другими, що и они „не горшй“.

Въ цѣлости вечерокъ выпавъ знаменито.

Навѣть колибымъ не розумѣвъ ся на тôмъ, якъ осудити и описати пов. читателямъ „Свободы“ той вечерокъ, то вже то само, що люде вышли вдоволенй и радй зъ того, що чули показуе, що вечерокъ удавъ ся якъ найкраснѣйше.

Вечерокъ складавъ ся зъ хорôвъ мѣшаного и мужеского, деклямацій и представленя одноактовыхъ комедій „Урльопники“ и „Выворожила“.

Хоръ мѣшаный вôдспѣвавъ псаломъ „Коль славенъ“, пѣснѣ „Ой пôду я до млина“, „Кажуть люде, що я лиха“, „Очеретъ лугомъ гуде“ — народнй пѣснѣ, гармонізованй Колессою — тай „А тьфу тобѣ цуръ та пекъ“ чудесно. Въ хорѣ видно трудъ и вправу. Хоръ мужескій вôдспѣвавъ „Крылецъ“ такъ чисто и гарно, що заслужить на узнане у кождого, хто розумѣе ся на спѣвѣ. Першого вечерка, якій устроювали Русины въ Пітсбурґу, хоръ складавъ ся зъ 8 людей, а теперь вже цѣлый и сильный хоръ. Се прецѣнь доказъ, що люде интересують ся и йдуть впередъ.

Школярки: Марія Костишакъ вôддеклямувала народну казку Волод. Шашкевича „Зробокъ“ дуже гарно, Марія Пастырчикъ „Публика“, Марія Крайчишинъ „Лишь впередъ“ а Андрей Гальчакъ, бібліотекарь читальнѣ въ McKeesRocks, Pa. зъ зрозумѣнемъ и великимъ патріотичнымъ жаромъ „До Просвѣты“.

Очевидно, що красою цѣлого вечерка були 2 комедійки, вôдогранй членами Пітсбурского хору и читальнѣ въ McKeesRocks, Pa.

Роздѣлене роль було таке:

Урльопники:

Сератонъ Гласъ, дякъ — Андр. Попѣль.

Наумъ, начальникъ громады — Иванъ Баґанъ.

Олена, его жена — Марія Завойска.

Стефанъ, громадскій полицай — Михайло Попѣль.

Єфрозина. его жена — Каролина Бандровска.

Ваня, дочка Наума — Марія Здзеба.

Илько, урльопникъ — Василь Прокопикъ.

Черепаха, писарь громады — Павло Завиньскій.

Найудачнѣйше вôдогравъ свою ролю Михайло Попѣль — ролю Стефана, котрому по поворотѣ молодого жовнѣра до сего забагло ся — пôдъ вплывомъ чарки — покинути жѣнку, дѣти и село и вернути назадъ до вôйска. Гравъ якъ правдивый артистъ. Зôбранй не могли нимъ натѣшитись. Въ п. Михайла Попѣля видно незвыклый талантъ до аматорскихъ представлень. Желаю му дальшого успѣха.

Дзвôнкій и приемный голосъ и гра Маріи Здзебы, що грала ролю дѣвчины Ванѣ, подобавъ ся незвычайно всѣмъ, а ролю свѣжо-вернувшого зъ вôйска урльопника Илька, нареченого Ванѣ, вôдогравъ дуже вмѣло и по вôйсковому Василь Прокопикъ. Дуже добре поняли и вôдограли ролю Наума, чесного начальника громады, Иванъ Баґанъ, ролю Олены, Марія Завойска, писаря Черепаху, Павло Завиньскій и дяка Андрѣй Попѣль. Поява на сценѣ Єфрозины, жѣнки Стефана, зъ мѣтлою въ рукахъ, передъ котрою Стефанъ забувъ вôйско и сховавъ ся пôдъ стôлъ, выкликала невгамованый смѣхъ. Дуже жваво и зручно вôдограла ту сцену Каролина Бандровска, предсѣдателька Пітсбурского сестрицтва.

Въ другôй комедійцѣ „Выворожила“ ролю Терешка знаменито вôдогравъ Михаилъ Турковскій, голова читальнѣ въ McKees Rocks, Pa., Фимки, его женѣ, Марія Здзеба, цигана, Иванъ Секула, циганки, Марія Завойска и сельского радного Семена, Василь Прокопикъ.

Сей образецъ вымагае вôдъ аматорôвъ дуже жвавои акціи и рухôвъ, а всѣ аматоры вывязались зъ своеи задачѣ якъ найлѣпше. Суперечка межи Терешкомъ а Фимкою, хто зъ нихъ мае оповѣдати передъ Семеномъ, якъ хтось покравъ имъ все зъ хаты, коли они були на ярмарку, выйшла дуже интересно и жваво, а сцена, коли Терешко и Фимка зъ завязаными очима въ кутѣ кожде говорило свое, а циганъ тымчасомъ дуже зручно выносивъ зъ циганятами всьо зъ хаты, розсмѣяла всѣхъ присутныхъ на добре. По скôнченю говорили люде: той, що гравъ цигана, певно десь вырôсъ межи циганами, що такъ добре мôгъ красти. Всѣ аматоры знали докладно свои ролѣ, були певнй себе, тожь и знаменито пописали ся передъ численно зôбраными на просторôй ґали.

По такôмъ удачнôмъ вечерку я зайшовъ си въ розмову зъ деякими гостями, котрй оповѣдали, що читальники зъ McKees-Rocks, Pa. ходили по три разъ на тыждень до Пітсбурґа на пробу, а такъ само мѣсцевый учитель п. Костюкъ ѣздивъ до Мікісраксъ, щобы все выпало якъ найлѣпше.

Очевидно, що де молодй и идейнй люде вкладають тôлько трудôвъ и посвяченя, тамъ мусить бути певный поступъ. Неодна руска громада може позавидовати такои примѣрнои и патріотичнои молодѣжи.

Честь п. Костюкови и слава вамъ, молодцѣ и дѣвчата, що трудомъ и наукою звеличуете руске имя ажь до нашои батькôвщины, що гордымъ окомъ глядить на васъ.

Коли знову маю прийти на представлене до васъ?

Стефанъ Б....ъ

Компаністы хотять розбити юнію.

Що компаністы хотѣлибъ бачити юнію розбитою, знищеною, се е рѣчь певна. Въ той цѣли пускають они всѣлякй поголоски въ прихильныхъ имъ часописяхъ, щобы збаламутити робôтникôвъ и засѣяти мѣжь ними незгоду. Розумѣе ся, що компаністы роблять се не въ интересѣ робôтникôвъ, але въ своимъ интересѣ, бо колибъ юнія упала, то они обходились бы зъ робôтниками якъ самй бы хотѣли.

Недавно сему одна зъ компанічныхъ газетъ писала, що компаністы нѣколи не признають майнерскои юніи, нѣколи не згодять ся на 8 годинный день працѣ, нѣ на пôдвысшене платнѣ, або вôдновлене теперѣшнои угоды.

Все те говорене е дурне. Таке саме говорили компаністы передъ страйкомъ 1902 року, пôсля котрого майнеры зыскали многй полекшѣ и уступки зъ боку компаністôвъ.

Якажь пôстава сего дурного балаканя зъ боку компаністôвъ? Пôдстава така: Они знають, що при твердомъ углю працюе 160.000 робôтникôвъ, але они думають, що изъ тыхъ 160.000 лишь невеличка частина належить до юніи а прочй неналежать до неѣ. Ихъ занепокоило те, що послѣдными часами майнеры тысячами горнуть ся до юніи, и тому хочуть ихъ збаламутити и вôдтягнути вôдъ юніи, бо знають, що если въ юніи будуть лишь немногй майнеры, то зъ ними легко собѣ дати раду, колижь будуть належати до неѣ всѣ, то жадна сила ихъ не переможе.

Якажь на се рада? Рада зовсѣмъ проста. Треба щобы майнеры не слухали, що пишуть ґазеты, якй заступають интересы богачѣвъ, але щобы слухали свого розуму.

А власный розумъ що каже? — Власный, простый, хлопскій розумъ каже такъ: Громада великій чоловѣкъ. Єсли всѣ майнеры пристануть до юніи и будуть держатись разомъ якъ въ 1902 роцѣ, тодѣ компаністы пристануть на ихъ жаданя и безъ страйку, бо хочь въ компаністôвъ грошей богато, то и они не дурнй выкидати ихъ въ болото, якъ се було 1902 року. Тогдѣ файтувались компаністы зъ робôтниками и выкинули на сю борбу міліоны доларôвъ — а все надармо, бо майнеры стояли разомъ якъ муръ.

Робôтники, держѣть ся разомъ, а компаністы мусять вамъ дати що хочете и безъ страйку.

Въ справѣ мобілізаціи

выдала Революційна Украиньска Партія ось таку вôдозву:

„Товаришѣ! Єсть чутка, що знову буде мобілізація. Єсть чутка, що „царь-батюшка“ зô всею своею псярнею міністрами та панами ще не выпили всеи народнои крови, ще не вбали всѣхъ людей пôдъ японьскими пулями и теперь знову набирають запасныхъ, щобъ топити, рѣзати, стрѣляти, калѣчити ихъ. Будьте-жь готовй запаснй! Кидайте вашй поля, залитй кровавымъ потомъ вашимъ, кидайте косы та серпы наостренй уже для живъ и идѣть здыхати по казармахъ, по далекихъ похмурыхъ степахъ, голоднй, обдертй, пригнеченй, заляканй. Вôдривайте вôдъ себе малыхъ, коханыхъ дѣтей, жѣнокъ та батькôвъ вашихъ и спѣшѣть, поспѣшайте въ Манджурію гинуть за катôвъ своихъ, за тыхъ самыхъ панôвъ та царôвъ, якй мордують, грабують васъ, якй не тягнуть зъ васъ жилы, тôлько зъ мертвыхъ. И знайте: въ той часъ, якъ вы будете лежати десь въ манджурскихъ степахъ зъ вôдорваными головами або ногами, затопленй своею и чужою кровью, въ той часъ вашй дѣти, вашй жѣнки будуть старцями ходити пôдъ тинами и просити Христа-ради. И немае спасення тимъ хто живе, якъ та темна худоба, яку куды сѣо-

чуть туды и поженуть. Не мае спасення вамъ доти, доки не скинете вы зъ себе страхъ передъ гнобителями вашими, доки не почуете вы себе людьми! Тôльки худобу можна зганяти по хлѣвахъ, коли вона того и не хоче, тôлько худобу можна напхати сотнями въ вагоны и везти на убій, а людей нѣ! И коли вы люде, коли у вашому серцю замѣсть телячого страху есть любовь до дѣтей своихъ, есть людска гордôсть и честь, коли въ головѣ есть розумъ, то вы повиннѣ знати, що царь, паны и міністры давно вже дурять васъ, що ся вôйна тôлько имъ на користь, що для робôтниковъ ся вôйна непотрѣбна, що треба боротись проти такого ладу, де купка людей жироѣдôвъ може по своѣй волѣ робити що хоче зъ сотнями міліоновъ чесныхъ робочихъ людей. Треба боротись проти нашого ладу, якій и зветь ся самодержавнымъ; треба щобъ не самодержавный царскій ладъ бувъ у Росіи, а народный, щобъ не царь заправлявъ дѣлами всього народу, а самъ народъ. Тодѣ тôлько народъ не допустить, щобъ его грабували всякими налогами, платежами, вызискомъ панôвъ, фабрикантôвъ та помѣщиковъ, тодѣ тôлько не будуть гнать васъ на убій якъ овець, тодѣ тôлько вашѣ дѣти не пôйдуть подъ тинами зъ торбами".

„И отъ замѣсть того, щобы ити до военьскихъ присутствій, замѣсть того щобы кидать золотѣ ланы свои, вы робѣть такъ: Якъ тôлько етануть урядники, стражники та всяки иньшѣ царскѣ та паньскѣ цуцики зганяти васъ на „зборнѣ пункты", вы якъ оденъ не рушайте зъ мѣсць и хай васъ силою ведуть туды. А якъ справдѣ приведуть, то зôбравшись въ великѣ гурты, накидайтесь зразу на присутствія, выхоплюйте зъ ихъ всѣ бумаги-документы, всѣ списки запасныхъ, палѣть ихъ, нищѣть и зновъ розходьте ся до дому".

„А бити жидôвъ або розбивати монопольки не треба, бо не жиды не монопольки виннѣ въ тому що зъ васъ знущають ся, що вамъ тяжко живеть ся, а царь та паны. Треба, значить, зъ ними битись-боротись. Треба скрôзь заявляти, що вы домагаетесь разомъ зо всѣма соціаль-демократами Росіи, щоб перше усього була заразъ же скликана зъ выборныхъ вôдъ усього народа рôвнымъ, безпосереднымъ и тайнымъ голосуваннямъ установча рада (Учредительное Собраніе), якабъ зараз-же спинила вôйну и скинула зъ царюваня царя и його міністрôвъ, а замѣсть ихъ установила народне правлѣнне (Демократичну Республику)".

„Тôлько при Демократичнôй Республицѣ, а не при самодержавю, можна буде стояти и боротись за свои права робôтниковъ, тôлько тодѣ, якъ самъ народъ буде керувать своею долею, не буде такихъ страховищъ, якъ наша вôйна, не буде рѣчокъ слезъ и моря крови въ якихъ можна втопити всѣхъ царѣвъ зъ царятами".

„Не треба-жь ити на пункты! Геть вôйну зо всякими мобілізаціями! Геть царске правительство! Хай буде народне правлѣнне! Хай живе соціаль-демократія!"

Заворушеня въ Росіи.

Москва 25. Сто тысячь робôтниковъ въ Костромѣ стануло до страйку. Рухъ въ фабрикахъ уставъ цѣлковито.

Варшава 25. Робôтники зелѣзничѣ приступили до страйку. Число заворушеныхъ выносить 9000. Робôтники урядили демонстрацію, вôйско стрѣляло до нихъ, причѣмъ оденъ чоловѣкъ зôставъ убитый, а много раненыхъ.

Москва 26. Мѣсцевѣ часописи доносять, що въ недѣлю, въ Нижнôмъ Новгородѣ бôльше якъ сто особъ, мѣжь тымъ жѣнокъ и дѣтей зôстало въ уличнôй борбѣ замордованыхъ.

Одесса 26. Тутешный ґубернаторъ выдавъ проклямацію, въ котрôй говорить, що дôставъ много листôвъ вôдъ жидôвъ, въ котрыхъ они йому доносять, що поліція заохочуе народъ до борбы зъ жидами. Се е неправда, але самѣ жиды стягають на себе ненависть зъгалу, бо они суть тыми неспокôйными духами, що ведуть до революціи. Революційнѣ письма, револьверы, штилеты, бомбы и т. д. всьо то знаходжено у жидôвъ. Ся проклямація буде завтра оголошена публично, и правдоподôбно выкличе новѣ протижидôвскѣ заворушеня.

Петербургъ 26. Заворушеня въ Нижнôмъ Новгородѣ тревають вже чотыри дни. Що дня приходить до борбы мѣжь поліцією а вôйскомъ. Пôсля урядовыхъ донесень, згинуло въ понедѣлокъ 12 робôтниковъ, а трохъ зôстало смертельнô раненыхъ. На передмѣстю Сормово, кинувъ хтось бомбу на школу, въ котрôй стояло вôйско. Заговорщикъ згинувъ на мѣсци, бомба не зробила шкоды.

Петербургъ 30. Вôдъ духовеньства округа Оренбурґъ наспѣла до царя телеґрама, въ имени 30 тысячѣвъ мешканцѣвъ зъ просьбою, щобы царь не заключавъ миръ зъ Япаномъ, еслибы той миръ мавъ принести нечесть Росіи. На ту телеґраму давъ царь слѣдуючу вôдповѣдь: Російскій народъ може на менѣ полягати. Нѣколи не заключу мира, котрый-бы понизивъ російску державу, або бувъ еѣ негôдный.

Царь вызначивъ комісію, котра мае выслѣдити причину деморалізаціи моряковъ Всхôдного и Чорного моря. Міністеръ маринарки адміралъ Біриловъ е предсѣдателемъ тои комісіи, котра збере ся въ Кронштадѣ.

Комісія ся займе ся також дисципліною корпусу офіцировъ и вôдносинами, середъ якихъ жиють моряки.

Петербургъ 30. Проектъ выборчои системы затвердженои радою міністрôвъ, представляе ся ось якъ: Заступництво поодинокихъ клясъ е до можливои степени выключене. Одинокою клясою, котра не мае права голосованя, е вôйсковôсть, а також особы низше 26 лѣтъ и жѣнки, зъ выняткомъ деякихъ выпадкôвъ. Для Петербурга, Москвы и другихъ великихъ промысловыхъ центрôвъ, будуть окремѣ п становы.

Парижъ 29-го. Доносять тутъ, що трудности пôдчасъ мобілізованя вôйска въ Росіи суть щоразъ бôльшѣ. Въ казаньскôмъ округѣ заворушилось 1200 покликаныхъ до вôйска.

Петербургъ 29. Урядове справоздане подае, що пôдчасъ чотыродневныхъ робôтничихъ заворушень въ Нижнôмъ Новгородѣ згинуло 16 особъ, а 53 зôстало раненыхъ.

Петербургъ 29. На мѣсце убитого префекта московскои поліціи ґрафа Шувалова, зôставъ именованый баронъ Меденъ.

Рôвночасно именовано ґен. Больдіґера наслѣдникомъ міністра вôйны, ґен. Сахарова.

Вôйна на Сходѣ.

Петербургъ 26. Въ понедѣлокъ высѣвъ на сушу значный японьскій вôддѣлъ, недалеко порту Кастінесъ, занявъ лѣхтарню морску и вывѣсивъ на нѣй японьскій прапоръ. Портъ Кастінесъ лежить на сибѣрійскôмъ побережу, около 100 миль на полудне вôдъ впаду рѣки Амуръ.

Токіо 26. Адміралъ Рожественьскій пôддавъ ся операціи, котра успѣшно выпала. Рану на чолѣ вôтворили лѣкарѣ и вытягнули зъ вôдтамъ кавальчикъ кости. Станъ здоровля адм. Рожественьского е досыть вдоволяючій.

Токіо 27. Дня 24 липня, въ околици Альковы, 8 миль на пôвнôчь вôдъ Александровска, высѣло на сушу японьске вôйско, не стрѣтивши поважного опору зо стороны Росіянъ. На другій день заняли Японцѣ Александровскъ и на всѣхъ державныхъ будинкахъ выставили свою фляґу. Японцѣ не понесли майже жадныхъ втратъ.

Куонґчантсу, Манджурія 27. Пôсля донесень зъ Кореѣ, Японцѣ посувають ся на пôвнôчь фронтомъ 45 миль широкимъ. Ихъ сила выносить около 40 тысячь люда.

Петербургъ 27. Ґенералъ Ліневичъ въ своимъ донесеню потверджуе вѣсть, що Японцѣ заняли портъ Кастінесъ и вывѣсили тамъ свôй прапоръ.

Гарбинъ 22. Ґенералъ Ліневичъ приймивъ нынѣ американьского ґенерала и другихъ офіцировъ, котрѣ мають студіювати вôйну.

Токіо 28. Росіяне, котрѣ опустили Алькову и Александровскъ, коли тѣ мѣста заняли Японцѣ, цофнули ся трыйцять миль на полудневый всхôдъ, въ гористу околицю. Они суть тамъ вôдтятѣ, бо околиця та не мае жадныхъ дорôгъ. Правдоподôбно они пôддадуть ся, черезъ що Японцѣ станутъ панами цѣлого острова Сахаліну.

Владивостокъ 29. Комендантъ порту Владивостока, ожидаючи бомбардованя мѣста Японцями, выдавъ розказъ, щобы мѣсто подѣлити на части, и въ кождôй зъ нихъ призначити людей, котрѣ-бы на случай огню пôдчасъ облоги, були готовѣ до ратунку.

Вашінґтонъ 30. До японьского посольства наспѣли зъ Сахаліну двѣ депеши.

Одна зъ нихъ звучить: Дня 27-го липня розпочала японьска армія маршъ на передъ, натискаючи на російске вôйско. О годинѣ 3. пополудни заняла японьска передна сторожа мѣсцевôсть Дербенкопе, пôдчасъ коли кавалерія заняла мѣсцевôсть Люіковъ.

Друга депеша звучить: Вôддѣлъ японьскои кавалеріи, котрый дня 27 занявъ Люіковъ, въ ночи мусѣвъ се мѣсто опустити задля великихъ непокоѣвъ. Доперва слѣдуючого дня, коли надôйшла головна японьска армія, мѣсто се зôстало цѣлковито здобуте, а російска армія цофнула ся въ непорядку на полудне. За ними пустились въ погоню Японцѣ и дôгнали ихъ въ вôддаленю 8 кільометрôвъ вôдъ Люіковъ. Російске вôйско складало ся зъ 800 жовнярôвъ. 200 зъ нихъ зôстало убитыхъ, а 300 взятыхъ до неволѣ.

Головна російска армія, що стоить напротивъ японьского правого крыла, складае ся зъ 30 тысячь пѣхотинцѣвъ и 8 пушокъ. Напротивъ лѣвого японьского крыла, стоить російска армія зложена въ 20 тысячь вôйска и 4 пушокъ.

Мирнѣ переговоры.

Вашінґтонъ 25. Зъ початкомъ серпня буде выделеґованый вôддѣлъ тайнои поліціи до мѣсця, де будуть вôдбувати ся нарады японьскихъ и російскихъ повномочникôвъ, щобы берегти ихъ безпеченьства. Кôлько буде тои тайнои поліціи не знати. Впрочѣмъ се е дѣйсне, що російскій бувшій амбасадоръ Кассіні, нѣколи не выходивъ на прохôдъ инакше, якъ лишь въ товариствѣ тайного полісмена.

Парижъ 25. Вітте попращавъ ся нынѣ зъ французкимъ премієромъ Рувіеромъ и завтра рано всѣдае на корабель въ Шербурґу, котрый завезе його до Ню-Йорку.

Баронъ Комура, японьскій секретарь и повномочникъ, прибувъ вже до Джерзи Сіти.

Японьскѣ повномочники, Коґоро Такаґіра и баронъ Комура вôдвѣдали нынѣ Рузвелта и говорили зъ нимъ пôвъ години, правдоподôбно о справахъ мира. Переговоры розпôчнуть ся за пару день, якъ лишь прибудуть російскѣ повномочники.

Вашінґтонъ 27-го. Оба японьскѣ повномочники находять ся вже на американьскôй земли и теперь ожидають прибутя російскихъ повномочникôвъ. Переговоры мирнѣ зачнуть ся правдоподôбно дня 1-го серпня.

Шербурґъ, Франція 27. Въ наслѣдокъ сильнои мраки, корабель „Цѣсарь Вільгельмъ Великій", доперва нынѣ прибувъ до Шербурґа. Російскій повномочникъ Вітте и його штабъ всѣли на корабель, котрый о годинѣ пôвъ до другои пустивъ ся въ дорогу до Ню-Йорку.

Петербургъ 29-го. Чимъ близша хвиля розпочатя мирныхъ переговорôвъ, тымъ бôльше въ военнôмъ дусѣ высказують ся російскѣ часописи. Всѣ они накликують, щобы Росія не заключила мира такого, котрыйбы еѣ понижавъ.

Деякѣ російскѣ часописи закидують нетактовнôсть Рузвелтови, що въ той часъ, коли въ Спол. Державахъ збирае ся комісія въ цѣли заключеня мира, секретарь вôйны Шафтъ и донька Рузвелта ѣдуть зъ вôдвѣдинами до Японії.

Зô свѣта.

Парижъ 26. Франція порозумѣвае ся зъ Анґліею въ цѣли выкористаня теперѣшнои ситуаціи и забезпеченя своихъ посѣлостей и претенсій до Китаю.

Штокгольмъ 26. Спôръ мѣжь Швеціею а Норвеґіею еще не полагодженый. Швецкій парляментъ мавъ нынѣ тайне засѣдане, на котрôмъ мали запасти ухвалы, привертаючѣ остаточно уреґульоване вôдносинъ мѣжь Норвеґіею а Швеціею.

Лондонъ 27. Швецкій кореспондентъ доносить тутъ, що мѣжь иньшимъ, предметомъ нарадъ російского царя и нѣмецкого цѣсаря було, що цѣсарь Вільгельмъ хоче посадити на норвескôмъ престолѣ котрогось зъ князѣвъ зъ родины Гегенцолернôвъ. Заходить лише пытане, чи Норвеґи схотять такого короля.

Штокгольмъ 27. Швецкій парляментъ постановивъ въ мирный спосôбъ залагодити спôръ зъ Норвеґіею. Вôдкиненый зôставъ проектъ, щобъ затягнути позичку 25 міліоновъ на кошта военнѣ зъ Норвеґіею.

Берлинъ 27. Нѣмецкѣ часописи заперечують вѣстямъ, немовбы цѣсарь Вільгельмъ хотѣвъ посадити на норвескôмъ престолѣ якогось князя зо своеи родины. Въ мѣсце того резходить ся тутъ поголоска, що цѣсарь Вільгельмъ хоче утворити скандинавску державу, въ складъ котрои входилибы Швеція, Норвеґія и Данія.

Надіслане.

В 29. ч. „Свободи" з 20. липня 1905 появилась на стороні 3, допись під заголовком „Протест" підписана п. П. Прешляком і товаришами а звернена проти товариства „Поступ".

З огляду на се, що товариство Поступ поведенем своїм нікого не спонукало против него виступати, що Поступ ніколи незабирав прилюдно або в часописях свого, голосу а згаданий „Протест" мігби часть руської суспільности ввести в блуд, та спричинити фальшиві понятя о роботі товариства, просимо о ласкаве поміщене слідуючої

ЗАЯВИ:

1. Товариство Поступ есть руско українським товариством, а цілею его: нести поміч моральну і материяльну своїм членам.

2. Статут товариства запевнює членам повну свободу релігійну, чого доказом, що члени Поступу належать до 3 християньских віроісповідань та

3. Що член товариства мусить бути чоловіком тверезим, який не уживае алькоголічних напитків.

Дальше заявляемо, що „Поступ" сьвідомий своєї задачі, уважае себе надто серіозним товариством, щоби на такі напади, як згаданий „Протест" відповідати, або з ким небудь вдаватись в полеміку.

Старшина товариства Поступ,
Пітсбурґ, Па, 24. липня 1905.
Михайло Бабух, за писара, *Яків Штайн*, голова.

ПОЯСНЕНЄ.

Въ 26 ôмъ числѣ въ дописи зъ Stuartburn, Man. вкралась неприемна похибка чи поправка коректора. Въ дописи було „подôльски ляшки", а коректоръ справивъ на „подôльскѣ рускѣ Лемки" (?!) Высказъ „подôльскѣ рускѣ Лемки" не мае жадного змыслу, тому не дивуемось, що выкликавъ слушне обурене у декого а заразомъ простуемо сю похибку.

Редакція.

ПОДЯКА.

Въ имени товариства Prospect House, Yonkers, N. Y. маю честь подякувати о. Иванови Арданови за щедрый даръ въ книжкахъ, якѣ вôнъ намъ зволивъ такъ ласкаво и безинтересовно удѣлити.

За товариство
о. Павло Тимкевичь,
касіеръ.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель } КОНСТ. КИРЧОВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.

Головный секретарь } С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касієръ } АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель........С. Митренко OLYPHANT, PA.

Заст. секретаря........Йос. Кульчицкій BALTIMORE, Md.

Заст. касієра........А. Янковичь MC ADOO, PA.

Радні:

А. Валевскій........St. Louis, Mo.
А. Семаницкій........Trauger, Pa.
К. Кобанъ........Olyphant, Pa.
Ал. Сорока........Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ........Terryville, Conn.
Ив. Сенько........Jessup, Pa.

Ихъ заступники:

Ив. Посипанко........Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій........Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій........Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій........McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачь........Mt. Carmel, Pa.

Головный орґанізаторъ:

о. Н. Пôдгорецкій Box 543, South Fork, Pa

ЄСЛИ на якôмъ плейзѣ васъ є 10 до 15 Русинôвъ а хотѣли бы сте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному предсѣдателеви Konst. Kyrczow, 140 Essex Str., Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшій поясненя и пришле потрѣбнй рѣчи.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

☦

СЕМАНЪ ЛЫСКАНИЧЬ, членъ Р. Н. Союза, вôд. 12 Yonkers, N. Y. упокоивъ ся 2-го Юлія б. р. въ Галичинѣ. Небôщикъ походивъ зъ Реґетова, пов. Горлицѣ.

ИВАНЪ БОНЧАКЪ, членъ Р. Н. Союза, вôд. 12 Yonkers, N. Y. упокоивъ ся 3-го Юлія б. р. Небôщикъ походивъ зъ Галичины, села Волиця, пов. Сянокъ.

Вѣчная память!

Ч. 623. КВІТЪ $300.00 на триста долярôвъ, котрй п. Теодоръ Дубець отримавъ яко посмертну запомогу по женѣ Крестинѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Cohoes, N. Y., 25 July, 1905.

Теодоръ Дубець.

Свѣдки { Мих. Майхричь, Максимъ Жидякъ,
Емиль Михалякъ, предс.,
Дамянъ Мерена, секретарь.

Ч. 624. КВІТЪ $300.00 на триста долярôвъ, котрй п. Иванъ Кобельнюкъ отримавъ яко посмертну запомогу по своєй женѣ Павлинѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Northampton, Pa., July 22, 1905

Иванъ Кобельнюкъ.

Свѣдки { Микола Олекса, Кость Гришко,
Гавр. Онущакъ предсѣдат.,
Михаилъ Петрикъ секрет.

Ч. 625. КВІТЪ $300.00 на триста долярôвъ, котрй п. Войцєхъ Ґудъ отримавъ яко посмертну запомогу по Марии Ґудъ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Shamokin, Pa., July 25, 1905.

Войцєхъ Ґудъ.

Свѣдки { Сидоръ Вишовскій, Максимъ Пелякъ,
Гав. Малинякъ, предсѣдат.,
С. Хорощакъ, секретарь.

Рухъ въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

БРАТСТВО

св. Петра и Павла, вôддѣлъ 102 Р. Н. Союза въ Cleveland, O. буде принимати новыхъ членôвъ дня 13-го Августа 1905 безъ вступного, а до Союза пôсля рокôвъ. Братя Русины, даємо вамъ добру способнôсть, щобы кождый мôгъ вступити до нашого братства, котре є однымъ зъ найлѣпшихъ въ Клївеландѣ. Въ нашôмъ братствѣ кождый має слово, у насъ нема красшого або богатшого, але кождый хто платить свою повиннôсть що на него приходить, має таке саме слово якъ и кождый другій; у насъ кождый за свои пѣнязѣ панъ. Тому прошу васъ братя въ имени нашого братства, вступѣть до насъ, не вôдкладайте, але якъ прийде 13-го Августа, абы ся кождый зъ васъ появивъ, котрый еще не є въ нашôмъ сполку. Мітинґъ буде ся утримувати у брата Мих. Чегіня пôдъ ч. 61 Starkweather Ave. Памятайте на то, бо и самй знате, що мы тутъ на свѣтѣ лемъ такъ якъ тота роса, що впаде раненько а якъ сонце на ню пригрѣє то єѣ ужь не має, то и нашь свѣтъ такій. До роботы иде чоловѣкъ здоровый, але не знає чи вôнъ ся назадъ здорôвъ поверна або нѣ. А єсли чоловѣкъ не належить до жадного брацтва анѣ організаціи а стане ся зъ нимъ яке нещастє, то барзъ планно въ такôй фамилии вызиратъ, а кедъ має еще 4 або 5 дѣточки, то вера такій гавзъ барзъ смутно вызирає. А про що? Про тихъ мізерныхъ $1.20 на мѣсяць, що вôнъ не заплативъ до братства и до Союза а за якй єго родина булабъ забеспечена на 600 долярôвъ!

Михайло Чегінь.

ОГОЛОШЕНЄ з McKeesport. Pa.

Повѣдомляю всїх членів брацтва сьв. Йоана Крестителя, від. 48, о ухвалї запалій на послїднім мітинґу тогож брацтва, після котрої зістав вибраний Dr. A. D. McElroy, 125 — 5th Ave., McKeesport, Pa., лїкарем нашого брацтва. Тому всї нововступаючі в члени брацтва, мусять виказати ся сьвідоцтвом здоровля, виставленим лише через того лікаря. Також всї прочі сьвідоцтва хороби і покалїченя, котрими члени леґітимують ся, мають бути виставлені лише висше згаданим лїкарем. Всякі прочі сьвідоцтва иншими лїкарями виставлені не увзгляднює ся. Дальше повідомляю членів о надближаючім ся піврічнім мітинґу брацтва, котрый вôдбуде ся дня 6-го Серпня с. р. в цїли відчитаня доходів і розходів, важних нанад і т. д. На той мітинґ кождий член обовязаний явити ся, в противнім разї заплатить кару грошеву, яку наложить на него мітинґ брацтва.

За Уряд Брацтва:
Йосиф Ялечко, секретар

ДНЯ 6-го Августа 1905, М. Р Н. С. вôддѣлъ 58 въ Ramey, Pa. буде мати рôчный мітинґъ. Кождый членъ має ся явити на тôмъ мітинґу и свôй довгъ выплатити, щобы старый урядъ передавъ новому книжки въ порядку. На тôмъ мітинґу буде ся выбирати новыхъ урядникôвъ. Хто не прийде на мітинґъ мусить заплатити кары $1 безъ жаднои вымôвки.

За урядъ М. Р. Н. С.
Никифоръ Дудякъ, предс.,
Т. Барна, секретарь,
Н. Лазорищакъ, касієръ.

БРАТСТВО

св. Петра и Павла въ Leetsdale, Pa., вôддѣлъ Союза 110, повѣдомляє всѣхъ членôвъ того братства щобы дня 6 Августа о год. 2-гôй пополудни всѣ зъявили ся, бо буде ся говорити о важнôй справѣ а также буде ся принимати новыхъ членôвъ за половину вступного. Отже нашй милй братя, котрй не належите до жаднои орґанізаціи, приходѣть заки часъ, бо по невчасѣ запôзно нарѣкати, а вже малисьте много такихъ прикладôвъ, бо нѣхто не знає, що єго чекає: нынѣ здоровый, а завтра калѣка або не жиє, а жена, дѣти або родичѣ оплакують за своими рôдными, що не тôлько, щобы имъ помогли въ ихъ тяжкôй доли, але еще бôльше жалю имъ задали. Любезнй братя, скиньте заслону зъ очей своихъ а берѣть ся до працѣ такъ якъ другй народности.

П. Середницкій.

БРАТСТВО

св. Йоана Хрестителя ч. 76 въ Нюаркъ, Н. Дж. завѣдомляє симъ усѣхъ, що въ мѣсяцю Авґустѣ буде ся принимати новыхъ членôвъ безъ вступного. Митинґи вôдбувають ся въ кожду середу по першôмъ. Дорогй краяне, користайте зъ тои нагоды, бо хотяй чоловѣкъ молодый и здоровый, але нѣхто не знає яка єго доля чекає. Нинѣ иде здоровый до працѣ, але не знає чи здоровый поверне. Длятого памятайте дороги братя на помôчь яку намъ приносить Братство и Р. Н. Союзъ въ Америцѣ.

Ф. Олѣйникъ, Предс. — Ник. Кухта, секр.

БЕЗЪ ВСТУПНОГО

буде принимати новыхъ членôвъ въ мѣсяцяхъ Августѣ и Септембрѣ братство св. Василія Великого, вôддѣлъ Союза 19, въ Priceburg, Pa. Просимо всѣхъ щирыхъ Русинôвъ, котрй мешкають недалеко Прайсвиля, не забувати о добрôй нагодѣ и приступати до нашого братства и до Р. Н. Союза. Памятайте братя и на заднй колеса, не лемъ все на переднй, бо звôдки вѣтеръ повѣє то все новину принесе, що неодного вже Русина забило въ роботѣ, що не належавъ до жаднои орґанізаціи, а потому нашй Русины складали по пару центôвъ, щобы похоронити небôщика. То ганьба и встыдъ для насъ Русинôвъ, щобы мы жебрали якъ стане ся даяка пригода, а рускй братства суть всюды, куды окомъ гляне. Богато такихъ Русинôвъ є, що не хотять до братства належати, лемъ до готелю. Єще разъ напоминаю, що будемо принимати цѣлкомъ безъ вступного. Приступайте до нашого братства.

Стефанъ Сисакъ, секретарь,
Box 220, Priceburg, Pa.

Вôдозва.

Взываε ся всѣхъ пп. секретарѣвъ „Союза“, котрй еще не заплатили за календарѣ зъ 1905 р., щобы сейчасъ пôслали належитôсть за розпроданй календарѣ на адресу Rev. N. Strutinsky, Box 375, Olyphant, Pa. Нерозпроданй календарѣ просимъ поки-що еще переховати у себе и не вôдсылати, поки не дасть ся знати о тôмъ въ „Свободѣ“.

Вôдъ головного Уряду „Р. Н. С“.
К. Кирчôвъ предсѣдатель.
С. Ядловскій секретарь.

ДО БОФАЛО, Н. Й.

Дорогі Братя! Перепрашаю вас чесних Русинів і Русинки, що оповіщене руске богослуженє в Бофало, Н. Й. дня 23. м. м., на котре ви ся згромадили і прибули до костела ОО. Францїшканів на Clark & Broadway, не відбулось, а чому — про се довідаетесь пізнійше. Тепер подаю вам до відомости, що дня 6. Августа відбудеть ся богослуженє в костелї ОО. Францїшканів на Clark and Broadway через о. Заклиньского з Syracuse, N. Y. О. Заклиньский прибуде тут 5. Августа у вечер, т. зн. в Суботу і буде сповідати. Також буде сповідати в Недїлю рано до години 8 30, а о годині 9. розпічне ся богослуженє.

По богослуж. запросить ся чес. Русинів до галї того костела, де буде основане нового брацтва і т.д.

Дор. Братя, не погорджуйте нашою прозьбою і не будьте противні, що не було богослуженя дня 23. м. м., і прибудьте до Бофало, Н. Й. з околиці а будете вдоволені.

Хто би зичив собі прибути скорше, т. зн. в Суботу до сповіди на вечер то еще лїпше буде для него, а я тих людий, котрі з дальша прибудуть в Суботу до сповіди, радо прийму і заопікую ся ними і переночую.

Здоровлю вас всїх чесних Русинів. — Димитрій Микетяк,
1033 Broadway, Buffalo, N. Y.

ОГОЛОШЕНЄ.

Учитель з укінченою семинариєю в Галичині і кільколітною практикою учительскою, учить діти, хлопці і дівчата, читати і писати по руски приватно по домах; на жаданє також релїгії, рахунків і істории рускої. Метода в научуваню легка, услівя приступні. Інтересовані зволять писати сейчас на адрес: L. K. box 1, 630 E. 11th Str., New York, N. Y. 33

ШУКАЄ МѢСЦЯ

Украинець зъ Холмщины, народный учитель; грає на скрипцѣ, може вести хоръ, умѣє дяковство. Хто бы потрѣбувавъ такого чоловѣка, зволить вôднестись до редакціи „Свободы“. —34

ПОВѢДОМЛЯЮ,

що братство св. Й. Хрестителя въ Бофало, Н. Й. устроює БАЛЬ на доходъ братства. Баль вôдбуде ся на Labor Day дня 4-го Септембра 1905, на гали у Марцѣнка, 435 Амгерстъ стрітъ. Початокъ о семôй годинѣ вечеръ. Просимо всѣхъ Русинôвъ, щобы прийшли на нашь баль. Буде красна музыка и забава.

Комітетъ { Н. Серединьскій, Панько Мацко, Н. Лещишинъ.

Перший Великий Баль

получений з Театральним Представленем устроює Читальня ім. Івана Петр. Котляревского дня 12. августа с. р. в Нім. Гали на Maple Str., Ансонія, Кон.

Початок Балю о год. 2-ій по полудни, початок Театру о год. 8-ій вечер.

Вступ 35 цнт.

Штуки будуть грати:
1) Тато на заручинах;
2) Мужики Аристократи.

В часї павз віддеклямує пару дівчат, прегарні деклямації.

Понеже Читальня дає перший Баль в Театром для того запрашає всїх Русинів з Shelton, Derby, Seymour, Ansonia і околиці. Хто прийде не пожалує. Перше, що побачить аматорів граючих театер в старокраєвім одїню, друге, розвеселить ся і насьміє ся до несхочу, трете, що буде міг розповісти своїм кревним і знакомим, що бачив і що чув. Тож просимо прибувайте численно а не пожалуєте.

За добру музику і забаву ручить

КОМІТЕТ
Іван Нецьо, предс.,
Мартин Пелех, секр.

ДНЯ 9-го Августа с. р. вôдбудесь въ Syracuse, N. Y. въ гали O'Days Hall на корнерѣ S. Geddes & W. Fayette St. БАЛЬ братства св. Петра и Павла на фундушь братскій. Баль розпôчнесь о 7½ вечеръ. Тикетъ 25 ц. вôдъ особъ. Братство платить одного доляра. О добру руску музику, здоровй напитки и перекуску постаравъ ся Комітетъ. Просимо всѣхъ нашихъ братôвъ зъ сусѣдныхъ плейзôвъ въ Split Rock, Auburn и Deferiet, N. Y. зъ родинами до насъ прибути, а певно коштôвъ не пожалуєте, бо порядокъ и услуга будуть знаменитй. — За Комітетъ:

Кудликъ Филипъ, секрет.

Где єсть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошенє напередъ.

ШУКАЮ МОГО ВІТЦЯ

Николая Фанок з Лукова, п. Лїско. Був послїднями часами в Braddock, Pa. Хто-би знав про нього, або єсли він сам довідає ся, що я про нього питаю — най напише на адресу: 31-34

Антошко Фанок, Northampton, Pa.

ПОШУКУЮ СВОГО ВУЙКА

Антоха Бульчака, родом з Копычинець. Хтоби знав єго адрес, то прошу менї відписати.

F. Bulczak, 479 Stella Ave.. Winnipeg, Man., Canada.

— ДНЯ 9. липня с. р. вибралась „на прогульку“ моя жінка з столївником Іваном Яблоньским, забравши з собою двох хлопців в віці 7 і 9 лїт, і 4-лїтну ясноволосу дївчинку. Випродала всьо що лиш далось, ба навіть забрала мою тижневу заплату з офісу. Она бльондина, присадковата, в віці 40 лїт, хотяй на стілько не виглядає. Єї любовник середного росту, около 30 лїт, темного волося, з заводу боднар. Судьба дїтий під опіков такої мами не може менї бути обоятною, проте прошу дати менї знати їх адресу, слиб хто з тими пташками здибав ся.

З поважанєм
John Osieckyj,
1331 Adams Str., Allegheny, Pa,

ГЛЯДАЮ АҐЕНТÔВЪ,

котрй хотѣли бы занятись спродажею рускихъ книжокъ, церковныхъ и свѣтскихъ. Даю добрый процентъ.

30-31 Моя адреса: Стефанъ Калакука, 56 Sussex Str., Jersey City, N. J.

Григорій Сидоръ

725 Carson Str. S.S.
(въ рускôмъ сторѣ, напротивъ рускои церкви).
PITTSBURG, PA.

Агентъ Руско-Нар. Дому

Высилає грошѣ до краю и продає шифкарты на Bremen тано, безпечно и скоро.

Братя Русины! Спомагайте своихъ, вдавайтесь до своихъ, бо чужій насъ не споможе. —31

НА ПРОДАЖЪ

въ дуже добрôмъ станѣ
ГРОСЕРНЯ И БУЧЕРНЯ.
Голоситись:
Mr. P. OBUCH
22 Washington Str.,
31—34 YONKERS, N. Y.

Прошу звернути увагу на одиноку руску ТОРГОВЛЮ ДОРОГОЦѢННОСТЕЙ

Маю честь повѣдомити Вп. публику, що я отворивъ торговлю продажи розличныхъ дорогоцѣнностей якъ: новомодныхъ и добôрныхъ годинникôвъ, ланцушкôвъ, тасѣмокъ, женьскихъ прикрашень а особливо нагрудныхъ медаликôвъ, хрестикôвъ, брошокъ и т. п.

Маю также на складѣ дуже хорошй перстенѣ и обручки слюбнй.

Продаю по цѣнахъ дуже умѣркованыхъ.

Числячи на пôддержанє моеи одинокои рускои торговлѣ, маю надѣю, що руска публика буде радо звертатись зъ замовленями повысше наведеныхъ дорогоцѣнностей.

За добрый товаръ и совѣстну спродажъ ручу чеснымъ рускимъ словомъ.

На желанє высилаю катаґоги. Цѣна 6 цт. (марками) за примѣрникъ.

Пошукую аґентôвъ. О близшй информаціи прошу писати на адресъ:

PETER TKACZ & Co.
Park Row Building,
NEW YORK CITY, N. Y. 30—

На продажъ!

ГРОСЕРНЯ, БУЧЕРНЯ Й DRY GOODS STORE
ВЪ E. CANNONSBURG, PA.

Сторъ сей єсть пôвъ милѣ вôдъ Cannonsburg.

На околицѣ нема сторôвъ. Можна продавати також тикеты на желѣзницю, шифкарты, посилати грошѣ до краю.

До сего бизнесу належить дôмъ, що має 5 комнатъ, пивницю, купальню, стайню на 2 конѣ и корову. Керниця на подвôрю. Въ хатѣ и сторѣ є заведеный газъ и електрика.

Є тамъ фабрика желѣзна, 2 бляховнѣ, Steel works, цегольнѣ. Пейда двотыжнева. Господарь хорый, тому мусить выѣхати до краю а хотѣвъ бы продати все якому Русинови.

Цѣна за все $3600.

Хто бы хотѣвъ купити сей сторъ зъ домомъ зволить чимскорше написати до

Michael Maliniak
Box 90
CANNONSBURG, PA. 31—32

На продажь.

Проперты панѣ Сары Тимлинъ, на розѣ улиць А и Діпо, въ East Jermyn, Pa. Добре мѣсце для бизнесу. Такожь дôмъ п латъ на улицѣ В коло D & H. стаціи. Влисшй інформаціи въ H. A. Willman, Main St., Jermyn, Pa. 30-33

Лѣкарь
DR M. J. SHIELDS

Офисъ: 420 Spruce Str.,
Мешкає: 518 Pine str.,
Scranton, Pa.

Говорить такожь по словеньски.
Попередно мешкавъ въ JERMYN, PA.

Збирайте грошѣ НА РУСКУ БУРСУ

въ Йонкерсъ, Н. Й.
и засылайте на адресу:
Rev. Paul Tymkievich,
69 Linden St., Yonkers, NY.

„Хрестъ вôдъ царя“.

Двері гостинницѣ ,,Бѣлый Лебедь'' зъ брязкотомъ вôдчинили ся и до шинку увôйшла компанія, якъ кажуть, ,,невеличка — але чесна“. Складалась вона зъ селянъ, очевидячки, середнього вѣку, такъ роковъ по 30—35, и, судячи по одязѣ досыть бѣдныхъ господарѣвъ. Грямнувши дверима, що є силы, компанія на весь шинкъ почала гукати:

— ,,Гей, жиде, Юдо-христопродавче, давай горѣлки, пива, давай усякихъ напиткôвъ, що найкращихъ: — ,,Запасні гуляють!!“

Жидъ, — старый зморщкуватый чоловѣкъ, зъ початку слухавъ компанію цѣлкомъ байдуже, очевидячки привыкъ выслухувати усяку ганьбу и лайку вôдъ пяныхъ людей; отже почувши слова ,,запасні гуляють'', миттю стрепенувъ ся и жваво, мовь вôдразу помолодшавъ, выскочивъ изза стойки, абы посадити гостей бѣля якогось столу.

— ,,А, запасні! — Дай боже здоровя, дай боже здоровя!... Дуже, дуже радый, що господарѣ не минули моеи трактеріи?“

— ,,Тожь-то, псякрю... повертай ся моторнѣйше!“ — Господарѣ, або якъ вони себе теперь называли ,,запасні“, посѣдали за стôлъ и позатягували люльки.

Юдко—шинкарь зъ такою-жъ моторностію, зъ якою выскочивъ изза стойки, кинувъ ся подавати на стôлъ затребоване новыми гостями...

Руки у Юдки тремтѣли и взагалѣ вôнъ хвилювавъ ся такъ, якъ хвилювавъ ся лише тодѣ, коли у його трактерію заглядавъ самъ панъ поліційный пріставъ, або акцизникъ... Та що бôльше, Юдка теперь бувъ бы раднѣйшій бачити у своѣй корчмѣ цѣле осине гнѣздо поліцаѣвъ, або акцизникôвъ, але не ,,запасныхъ.“ Вôдъ усѣхъ поліцаѣвъ вôнъ мôгъ вôдкупитись и, навѣть, купити ихъ, але вôдъ ,,запасныхъ...“ нѣчого не поробишь!

Юдка згадавъ оповѣданя про те, що робили ,,запасні“ зъ жидами пôдчасъ мобілізаціи въ сусѣдному мѣстечку.

Подавши горѣлку, пиво, медъ и, на закуску, оселедцѣ и бублики, Юдка трѣвожно изза стойки позиравъ на ,,запасныхъ“; але сѣ, крôмъ того, що бôльшь нѣжь инші кричали и лаяли когось ганебными словами, нѣчимъ инчимъ не вôдзначались вôдъ решты гостей, що були въ трактеріи ,,Бѣлый Лебедь“. Коли, часъ вôдъ часу, гамôръ въ трактеріи трохи притихавъ, чути було, якъ оденъ, наймолодшій зъ запасныхъ, Пилипъ, кричавъ до товариша:

— ,,Дмитро, а Дмитро! Ты не вѣришь, що я хрестъ заслужу вôдъ царя? Га, не вѣришь?!

,,Та я, коли мене тôльки допустять до Японця — такъ я його“... тутъ Пилипъ погано выдаявсь, — розчавчу. Я десять... двайцять ихъ розчавчу — оттакъ дивись, якъ отсей оселедець!“

И Пилипъ, схопивши зъ тарѣлки непорѣзаного оселедця, перекусивъ його на двоє.

— ,,Ты братику!“ звертавъ ся знову невгамонный Пилипъ до другого товариша, Хведора. — ,,Ты, Хведько, не жури ся... разъ я тобѣ говорю не журися, такъ, и не жури ся... Потому служба наша така... Ты значить салдатъ, ты значить присягавъ передъ Господомъ Богомъ служити вѣрою и правдою государю императору и долженъ служить, потому житя наше таке собаче.

Значить тамъ собѣ царѣ, отъ якъ мы, напились, побались, а потомъ насъ посылають воювать; ты значить, обиждать мене, такъ я тебе своими вѣрными войсками побю! ну ты и йди значить... Потому присяга значить передъ Господомъ Богомъ. Ты що?! журишь ся за Мотрею? — Отъ пусте! Кажешь, плаче? Отъ пусте! плаче бо дурна! Отъ моя Докійка такожь плакала, дѣти тоже питали, якъ насъ гнали до воинського.

Я самъ ледве бикомъ не ревѣвъ, жалко менѣ було ихъ кидати, та якъ сказавъ ото промову генералъ, якъ сказавъ ото вôнъ отѣ слова: ребята... нѣ, пакь, сказавъ ,,ребятушки“... егежь ребятушки, каже, постарайтесь для вѣры, царя и отечества, не думайте о вашихъ сѣмьяхъ, бо за нихъ думае нашь государьимператоръ.. бо“...

— ,,Хто дума за салдацкѣ сѣмѣ?!“ — крикнувъ вôдъ разу, майже надъ самымъ вухомъ Пилипови якійсь незнайомый.

— ,,Хто дума за салдацкѣ сѣмѣ — я ще разъ питаю!“ — кричавъ незнайомець до Пилипа.

Пилипъ и його товаришѣ лише теперь помѣтили, що кругъ нихъ зôбравъ ся чималый гуртъ людей, що прислухавсь цѣкавыхъ оповѣдань про те, якъ генералъ казавъ промову до запасныхъ. Попередъ всѣхъ высунувъ ся якійсь калѣка, безъ правои руки, обôдраный, мабуть нищій; вôнъ то и питавъ Пилипа про ту особу, яка по мовѣ останнього мусѣла ,,позаботити ся“ про сѣмѣ тыхъ, що ѣдуть на вôйну.

Отже Пилипъ, трохи чудуючись на запитъ незнайомого, вôдповѣвъ тому:

— ,,Якъ хто? генералъ казавъ, що самъ царь про нихъ буде дбати!“

— ,,Дбалабъ лиха година про тыхъ катôвъ генералôвъ, а найперше усього про того нойстаршого ката... царя!“ — гукнувъ на весь притихшій шинкъ обôдраный старець.

— ,,Якъ то ты смѣешь лаяти генералôвъ та ще й царя? — вони будуть опѣкувати ся нашими сѣмями!“ Сперечавъ ся Пилипъ.

— ,,Опѣкувати ся!... Люде добрі, смѣйте ся зъ цього блазня, або краще смѣйте ся зъ мене старого дурня, що колись такъ само вѣривъ генеральскимъ промовамъ, такъ само покладавъ ся на царя, такъ само йшовъ ,,за вѣру, царя и отечество на смертный бôй! отъ! — Старый простягъ опурпалокъ правои руки, розôрвавъ шматя на груди и показавъ великій шрамъ.

Вы бачили? и отъ це все, що я маю за втрату здоровля, за те, що я калѣка, за те, що втративъ сѣмю... Я маю ще вôдъ царя, вôдъ того славленого людьми ката ось (вôнъ тикнувъ себе въ бôкъ, де на шматѣ, на ленточцѣ бовтавъ ся срѣбный хрестъ), та ще три карбованцѣ на мѣсяць пенсіи.

Охъ, пропащій я чоловѣкъ! Дуже люблю выпити, а то узявъ-бы тѣ три карбованцѣ и шпурнувъ бы ихъ у пику самѣсенькому цареви.

Дежь, пакъ, щедрôсть... за здоровя, за руку, за сѣмю... три карбованцѣ на мѣсяць и копіешный хрестикъ. А тамъ хочь зъ голоду здыхай!!

Колись... у 78 роцѣ я йшовъ зъ повкомъ на Турка... въ повку я бувъ знаменоносцемъ... бувъ бôй... кропили Турки насъ... до знамени вже добирались... картечою менѣ вже руку одôрвало; тодѣ зôрвавъ я другою рукою святиню повкову и впавъ на неи горѣлиць... ще Турокъ якійсь рубанувъ мене у груди... Порубаный, пострѣляный, я мертвецемъ на знамени лежавъ, але честь повку спасъ я кровію своею.

Самъ ,,бѣлый генералъ“, самъ Скобель, ,,Георгія“ менѣ на груди почепивъ и отъ тодѣ, якъ кровію я у бою истѣкавъ... але... попереду дай выпити!“ старый узявъ налиту чарку и перехиливъ.

— ,,Тодѣ, якъ кровію я у бою истѣкавъ, въ моѣй хатинѣ жѣнка умирала и вмерла потôмъ, бо ѣсти нѣчого було, — бо лѣкарамъ не було зъ чого платити; тодѣ якъ честь повка спасавъ я въ бою... моя дочка 18-лѣтна, щобъ жити було зъ чого и годувать малыхъ сестеръ — то мусѣла продать свою дѣвочу честь. Вернувсь до дому я калѣкою недужимъ и... побачивши, якъ опѣкувавъ ся мною царь, що дома осталось, пошовъ въ шинкъ и въ першій разъ напивъ ся; гôрко, напився, такъ, щодосиню... — Гей гей... чоловѣче, не будь такимъ дурнымъ, якимъ бувъ колись я.

Здоровя... чесна праця, дочка и жѣнка, все загинуло, зъ дурного розуму мого. Все пропало черезъ те, що на царя все покладавсь и вѣривъ тому, що нѣбы то вôнъ и про насъ, якъ про панôвъ дбае“. Останні слова, старый закôнчивъ дрожачимъ голосомъ, а далѣ не мôгъ здержатися и зайшовъ ся вôдъ плачу.

Кругомъ усѣ мовчали; въ корчмѣ було такъ тихо, що навѣть старый Юдка за стойкою задрѣмавъ.

— ,,Такъ... то положимъ правда... але зъ присяго-жь якъ бути?...“ несмѣливо, мовъ роздумуючи надъ якимсь важкимъ пытанемъ, протягнувъ Пилипъ.

— ,,Хай буде проклята ота мана облудна, що нею намъ попы на корысть катамъ-царямъ очи заслѣпили!“ — Старый выправивъ ся, очи йому блиснули ненавистію, и що силы вôнъ вдаривъ кулакомъ лѣвшй по столу: — ,,Лише дурныхъ овець в'язать присяга може!“

* * *

Черезъ два дни запасні, розписані по повкамъ, мусѣли получити у ,,воинського“ рушницѣ.

Мѣжъ запасными веселыхъ було мало, а хто горлавъ, лаявъ ся и нѣбы то веселивъ ся, такъ лишь черезъ те, що бувъ пяный, та й то кождои хвилины готовъ бувъ на кутьнѣ засмѣятись.

Навколо Пилипа зôбравъ ся гуртокъ людей... Пилипъ казавъ до нихъ якусь промову.

— ,,Егежь говори!...“ — озвавсь одинъ изъ слухачôвъ; — ,,Небôйсь коли скомандують ,,смирно!“ то самъ вытягнешь ся у струнку и помашируешь!...“

— ,,Запевняю, що нѣ!“ — переконувавъ Пилипъ... ,,Правда за се можуть арештувати, вôддати до суду, але краще пострадати за правду, нѣжь ити до Манджуріи, пôдтримувати кривду.“

— ,,Кажуть, що царь буцѣмъ бы то казавъ воякамъ у Москвѣ, що якъ завоюете Манджурію, то вôддамъ, щобъ вы нею володѣли на вѣки вѣчні.“

— ,,Етъ, гони теревени“ вôдповѣдавъ одинъ зъ запасныхъ, — ,,вôддасть! На бѣса намъ та Манжурія! Та ще не знати чи и завоюемо мы еѣ ще разъ, дарма, те, що у царя до бѣса рôднѣ та панôвъ безштанькôвъ, тожь треба ихъ землею нагородити, а насъ уже коли и покличуть у Манджурію, такъ робити на панôвъ, бо треба жь буде имъ зъ чого жити, а трете, колибъ зъ насъ менше царь дравъ податкôвъ, то“...

Але щобъ бы то зъ того, бесѣдникъ не встигъ доказати, бо на дворъ зъ канцеляріи выйшовъ воинській зъ официрствомъ и оденъ зъ нихъ гаркнувъ команду — Смирно!

Усѣ запасні вытяглись у струнку, лише де-які чуточку тôльки выпрямились, а ще менча частина зовсѣмъ не звернула уваги на команду. Офицеры не присѣкувались, бо боялись зъ початку жь обурювати запасныхъ своими присѣкуваннями.

Пôсля команды, официрь велѣвъ тымъ запаснымъ, якихъ будуть выкликати по прôзвищамъ, пôдходити до ,,воинського“ за рушницею.

Почалось выкликуваня:

Петренко... Боридько, Волохъ! — люде одинъ за другимъ йшли, брали рушницѣ и ставали на мѣсце.

Гордѣєнко! почувъ Пилипъ свое прôзвище. Пилипъ смѣло выйшовъ на передъ, але коли ,,воинській“ простягъ йому до рукъ рушницю — вôнъ вôдмовивъ: ,,Я не вôзьму рушницѣ и не пôду на вôйну, лити кровь за ката робучого люду“...

— ,,Що вôнъ сказавъ, що ты сказавъ?!“ — Пытавъ у нестямѣ Пилипа ,,воинській.“

— ,,Те що чули!“ — коротко вôдповѣвъ той.

Офицеры закамянѣли на мѣсци вôдъ несподѣванки... мѣжъ запасными почавъ ся рухъ...

— ,,Це бунтъ!“ крикнувъ воинській — ,,звязати його!“ гукнувъ вôнъ на Москалѣвъ, що оточували дворъ канцеляріи и стояли у два ряды проти запасныхъ.

До Пилипа кинулось де-кôлько официрôвъ, а за ихъ приводомъ и Москалѣ, щобъ скрутити йому руки. Але мѣжъ запасными рухъ збôльшивъ ся; де кôлько чоловѣкъ кинулось боронити Пилипа, и не дали його зв'язати.

Бачучи, що рухъ и непослухъ середъ запасныхъ збôльшуе ся, командиръ давъ Москалямъ наказъ до стрѣльбы.

Запасні почувши наказъ, заворушились ще бôльше. Смѣлѣйші зъ нихъ почали гукати:

— ,,Якъ? насъ стрѣляти?“

— ,,Оце дожились свои на своихъ?“

Чутка про те, що у запасныхъ збираються стрѣляти, миттю долетѣла до людей, що стояли поблизу збоку и мѣжъ котрыми було богацько жѣнокъ, дѣтей и родичѣвъ запасныхъ. Миттю вони кинулись до запасныхъ, але ихъ не пустили. Почала ся лайка, плачъ дѣтей и жѣнокъ...

Москалѣ били ихъ прикладами и наставляли проти дѣтей и жѣнокъ штики.

Звѣрства Москалѣвъ зовсѣмъ обурили ,,запасныхъ“;

— ,,Пустѣть! не чѣпайте, не бійте ихъ!“ — кричали запасні. Та Москалѣ, задурені муштрою — не розумѣли, що робили и трощили прикладами натовпъ.

Пилипови не стало вже терпцю. Вôнъ выбѣгъ на передъ запасныхъ:

— ,,Люде добрі“! — кричавъ Пилипъ — ,,Вы бачите, що вже вытворяють зъ нашими сѣмями, якъ знущають ся зъ нихъ, при насъ, а щожь буде безъ насъ?!

Люде! Хай пропадае та вôйна въ купѣ зъ цар“.... Та Пилипъ не докôнчивъ слова.

Командиръ, бачучи, що чимъ дальше, тымъ люде стають все бôльше й бôльше смѣлѣйшими, що запасні готові кинути рушницѣ и вмѣшати ся въ бôйку зъ салдатами, зъ переляку, не знавъ що робити, та не довго думаючи крикнувъ:

— ,,Плѣ!“

Роздавъ ся стрѣлъ зъ рушниць, де-які кулѣ полетѣли въ гору, а де-які позарывали ся въ землю, бôльшость-же впила ся въ запасныхъ.

Почувъ ся несамовитый крикъ натовпу зъ вулицѣ, стогôнъ и плачъ раненыхъ у дворѣ... Та Пилипъ того нѣчого не чувъ. Вôнъ лежавъ розпростертый на землѣ.

Придбавъ хреста вôдъ царя, ранѣшь нѣжь гадавъ.

П. Сулима.

Допись.

Зъ Perth Amboy, N. J.

Дня 16 липня выхрестивъ о. Новакъ одного жида, якій приѣхавъ передъ трема мѣсяцями зъ Галичины до Америки. Вôнъ походить зъ села Пашовы, повѣта Лѣско, де передъ рокомъ залюбивъ ся въ одной рускôй дѣвчинѣ. Задля боязни жидôвъ не мôгъ ся выхрестити въ старôмъ краю и мусѣвъ утѣкати за море зô своею дѣвчиною. Въ недѣлю охрестивъ ся а въ понедѣлôкъ звѣнчавъ ся. Веселе вôдбуло ся въ найгарнѣйшôмъ порядку, було много гостей, але лише самі Русины, бо Поляки не хотѣли прийти за те, що вôнъ не давъ ся выхрестити на ихъ обрядъ. Пôдчасъ обѣду декотрі присутні мали прекрасну промову и всѣ забавляли ся до рана. Нововыхрещеному Йосифови и его сопрузѣ най дасть Панъ Богъ щасливо прожити многая лѣта.

Дня 18 липня лучило ся у насъ страшне нещастє въ фабрицѣ званôй нашими людьми смолярня; одного айриша розôрвало на куски, такъ що тѣла не можна було пôзбирати.

Того самого дня приѣхавъ оденъ Полякъ до тои фабрики рано до роботы, але що бувъ хорый и не мôгъ робити, за то выпимарили его за браму и о пару минутъ померъ. Доктори ствердили, що померъ вôдъ удару сонця.

Такъ компанія обходить ся зъ робôтниками.

К. Шкуратъ.

ВЫКАЗЪ ЖЕРТВЪ на Народный фондъ и на Руску Бурсу.

1. Norhampton, Pa.

О. Несторъ Дмитрôвъ вôдъ себе и парохіянъ $13.20.

2. Yorkville, O.

П. Стефанъ Крицкій и Антôнъ Когутъ на весѣлю Стефана Кабана зôбрали вôдъ слѣдуючихъ гостей: Жертвували по 25 цнт. Ст. Крицкій, Стефанъ Кабанъ, Михаилъ Ковалиско, Антôнъ Когутъ, Дмитро Наконечный, Иванъ Козакъ, Сенько Крицкій, Антôнъ Захарко, Левъ Чупило, Данько Левець, Антôнъ Самбôръ, Тимко Онисѣкъ, Данько Микитишинъ; по 20 цнт. Микола Козакъ. Разомъ $3.45.

3. Baltimore, Md.

а) п. Г. Ладна зôбравъ вôдъ слѣдуючихъ гостей на хрестинахъ у Йосифа Цапака: Жертвували по 50 цнт. Гнатъ Ладна, Макарій Пирпакъ, Василь Миланя; по 25 цнт. Йосифъ Цапакъ, Теодоръ Дуда, Иванъ Форґачь, Анна Кусикъ, Михаилъ Качмарикъ, Лука Турокъ. Василь Сока; по 10 цнт. Анна Ладна, Марія Пирпакъ. Разомъ $3.45.

б) п. Осипъ Дурдела на именинахъ у Павла Кисиля и Павла Войтовича зôбравъ вôдъ слѣдуючихъ: Жертвували по $1.00: Павло Войтовичь; по 25 цнт. Анна Боднаръ, Блажей Ґрень, Павло Кисѣль, Теофиль Федоренко, Иванъ Чекета, Франко Пашкевичь, Стефанъ Бартохъ, Осипъ Дурдела; по 10 цнт. Тома Гайчукъ. Зъ выгравки Йосифъ Кульчицкій 50 цнт. Разомъ $3.55.

4. Providence, R. I.

П. Иванъ Преґонъ зôбравъ на весѣлю Николы Штельмаха и Антоніи Жукъ $8.00.

Дякуючи всѣмъ ласкавымъ дателямъ за ихъ вельми жертволюбнѝ датки остаю зъ поважанемъ

о. Павло Тимкевичь.

— **ПРОСИМО** нашихъ читателѣвъ, щобы присилали дописи про все, що у нихъ сталось нового та цѣкавого сейчасъ, а не въ кôлька тыжднѣвъ пôзнѣйше, бо тодѣ ихъ дописи тратять на вартости.

Цѣкавѝ книжки

* Америка	15 ц.
Американьскій шляхтичь	15 ц.
* Ангелъ та пустельникъ и другѝ рѣчи	15 ц.
Борба клясъ и чому робôтники орґанізують ся	15 ц.
Весела книжочка въ образками	30 ц.
* Грѣхи міліонерôвъ и т. п. С. 7.	15 ц.
Дещо въ історіи православнои місіи въ Америцѣ	10 ц.
Дещо про звѣрята	30 ц.
* Двѣ левады и т. п. С. 5	15 ц.
Дещо про права и суды въ Сполуч. Державахъ	10 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6.	15 ц.
Жовнѣръ	10 ц.
Журавлѣ	15 ц.
* Житє, зарôбки, орґанізаціи и т. п. въ Спол. Державахъ	15 ц.
Зубъ за зубъ	10 ц.
Капіталъ и праця	15 ц.
Конституція Спол. Державъ	10 ц.
Книжка Рахункова	50 ц.
Марія	10 ц.
* Наверненый Грѣшникъ	20 ц.
Народный рухъ австро-угорскихъ Русинôвъ	15 ц.
Образки и загадки	10 ц.
Образки зъ Америки	10 ц.
Оповѣданя	15 ц.
Про вôдступникôвъ вôдъ рос. православія	10 ц.
Провôдникъ руско-англійскій (тлумачь)	50 ц.
* Про нутро землѣ	25 ц.
Подземнѝ скарбы	25 ц.
Покуса	10 ц.
Розмова Поляка, зъ Русиномъ	10 ц.
Руско англійскій словарецъ	20 ц.
* Релігійнѝ вѣрованя старинныхъ народôвъ	20 ц.
Смерть	10 ц.
Страйкъ	20 ц.
Тарасъ Шевченко	15 ц.
Тимко Гаврилюкъ	15 ц.
* Хто въ чого жіє	15 ц.
* Якѝ то є люде на земли, зъ 20 образками	50 ц.

Тимъ, що схочуть занятись роспродажею повысшихъ книжокъ дамо добрый процентъ.

Безъ грошей не вышлемо книжокъ нѣкому.

Адресъ:
„SVOBODA" BOX 353, SCRANTON, Pa.

Друкарня „Свободы"

друкує

тикеты, паперы, коверты, книги, книжки, плякаты, циркулярѣ

и взагалѣ всѣ роботы друкарскѝ

старанно, тано и на часъ.

Братскѝ опѣкуны хорыхъ повиннѝ мати книжки для записованя коли хто захорувавъ, на яку слабôсть и т. д.

Адресъ:
„SVOBODA", Box 353, Scranton, Pa.